



Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





SÖNDAGEN DEN 22 FEBRUARI 1920.

HÖGSKOLAN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AV
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.

Bland Europas Ruiner. Av Eira Hellberg. -:- II. Fru Cecilia till Cecilienhof. -:-

På besök hos Tysklands forna kronprinsessa i Cecilienhof, Potsdam 1 febr. 1920.



DET SMÄRUTADE FÖNSTRET STÅR öppet. En svag frisk vind ilar in med den allra första känningen av vårlig mildhet. Det är därute en strålande vacker morgon. Vägarnas frusna fasthet här ännu icke mjuknat men det milda löftet i luften och solens begynnande värme locka en att småle åt isens gata. Himlen däruppe är svalt kungablå och icke ens en vit molntapp bryr sig om att segla genom skyn.

Dagen passar till gården. Jag vet, att när jag går härifrån kommer jag att flere gånger se mig om. Icke bara därför att jag här mött något vackert, egenartat och intressant. Utan därför att jag kommer att längta tillbaka.

Det är så tyst i detta stora och lilla hus. Blott därutifrån sjöstranden och lekplanen klinga ivriga gossröster och någonstades över sand trippa helt små barnafötter.

Cecilienhof, Cecilias Gård.

Har det någonsin hänt er att ni på ett bord i hallen sett en damhandske av fint mjukt skinn, en handske som nyss dragits av ägarinnans hand och ännu så väl behåller denna hands form, att när ni sedan ser handen, den är er välbekant in i enskildheter? Mig gick det så.

Jag kom genom Potsdams skogspark, som förr hette Kungliga trädgården, och gick länge och väl på dess breda vägar, förbi villor och palats allt längre in i skogens djupare gömslen. Det var icke förr än jag stod tätt intill husknuten därnere, som jag varnade detta kungligt gömda hus, detta egenartade mellanting av solid bondgård och magnifikt lantslott. Det är nytt, påbörjat före och avslutat under kriget och det är värdinnans egendom. Mäktiga gamla träd, slingrande parkvägar och ogenomträngligt busklövverk skydda väl mot upptäckt. Gården ligger vid flod och sjö, vid öppna fält och trädgårdsplaner och lever dock som en oberörd prinsessa i skogsféens rike.

Från mina två fönster får jag en rätt god blick över Gården. Den är låg och långsträckt kring rektangelformiga borggårdar. Mitt emot mitt ena fönster är den välvda inkörsporten av sten och när jag öppnar dörren, står jag vid galleriet till hallen, husets största och vackraste sällskapsrum. Längs sidoflyglarne och i övre våningen löpa långa korridorer, från vilka dörrarna öppna sig inåt ena sidan och fönstren vetta ut åt parken från den andra. Framsidan av huset innehåller de dagligen brukade rummen: matsalen, hallen, salongen, skrivrummet och den hytt, i vitt och blått, som ett rederi skänkt inredningen till och där icke ens kajutfönstrets form felar. Hytten är fru Cecilias trevligaste tillhåll.

Överallt, ur varje vrå, varje färg- och formval möter mig här ett frimodigt, klokt, varmt och öppet leende, ett leende med så mycken friskhet, så mycken god, sund livsglädje och så mycken ung kvinnlig omsorg i.

Det är rätt egendomligt att på nära håll lära känna människor, om vilka så mycket skvallrats och ljugits.

Dessa friska, hurtiga gossar, som sparka boll borta på lekplanen och nyss som väluppfostrade ungdomar bockat god morgon härinne, äro ännu i sin omedvetna barnslighet okunniga om alla de sjukdomar och fysiska och andliga bräckligheter av vilka visst folk obetingat anse, att de skola lida. Och när man hör familjen själv tala om sina förhållanden till både land och indi-

vider och affärer så känner man sig så där oförlätligt aristokratisk som den gör, vilken vet litet grand och inte bara "hör".

Det är ju slutligen karaktärer, som stå också bakom purpurn.

Under sin tid som kronprinsessa byggde fru Cecilia sin Gård, men marken tillhör kronan och det är ännu icke avgjort om staten vill överlåta grunden till henne eller taga ifrån henne slottet. Inom samma jättepark ligger emellertid det för kejsarinnan bestämda änkesätet Marmorpalatset, så det kan hända, att fru Cecilia får behålla sin Gård. Eljes finnes det uppe i Schlesien ett slott Oel, som tillhör kronprinsen och där de båda makarna hoppas i vår få slå sig ned.

Ty utlämningsakten —

Det var härinne i det lilla trevliga hörnrum jag första gången såg fru Cecilia. Det hördes några raska, lätta steg i trappan från hallen, en lätt knackning, dörren gick upp och med utsträckta händer stod en ung, spänstig kvinna framför mig, en liten päls hatt på huvudet, promenadjackan öppen och ett leende — det leende, Gården lånat — i sitt en smula bleka, frimodiga ansikte.

Hon kom för att hälsa sin gäst välkommen, så som en god husfru och värdinna.

Låt mig genast öppet säga det: mitt hjärta flög emot henne. Jag är kritisk på kvinnor, men för en sådan personlighet som fru Cecilia står en varm sympati städse beredd.

Hon är ingen genomsnittskvinna, hon står över det vanliga måttet i intelligens, klokhet, takt och mogenhet. Och det som mest intresserar mig är att se hur hennes moderliga instinkt har gjort henne till en självständig personlighet och människa.

Åh, där kommer hon — ser ni hur fast och lätt hon går över borggården för att hämta barnen in till lunchen.

Jag skjuter med förargelse undan detta fotografi hon givit mig — detta slätkamade, kalla, glatta. Det ger icke en aning om det skiftande livet i detta ovanligt leende och mjuka ansikte, munnens präktiga karaktär och snabba linjespel, stämmans djupa, klara klang och den inre säkerhet, som lever med sin rot i en gränslös, kvinnlig ömhet.

Fru Cecilia är också vacker som människa. Allting hos henne har runnit in i hustrun och modern men på ett storstilat sätt, med djup och mänsklig bakgrund. Ty här är något äkta, varmt och vidsynt.

Jag bekänner att jag sällan mött en så charmerande personlighet.

Och när jag rest



Huvudingången till Cecilienhof.

från detta Cecilienhof och långt borta i världen söker efter vackra vilopunkter i minnet, skall jag ofta öppna dörren hit och säga: God dag, fru Cecilia.

Revolutionen fann kronprinsessan på Cecilienhof. Man har aldrig givit henne något officiellt meddelande om hennes avsättning, hon fick veta nyheten först genom tidningarna och sedermera genom svågern.

Hon tog händelserna med lugn, i tanke på barnen. Hennes själsstyrka tillät henne varken gråt eller klagan, hon sade sin omgivning att för barnens skull måste hon och alla vara lugna, stilla och kloka och så bär hon också sin tunga börda.

Man anstormade henne från alla sidor med råd och böner att lämna landet i tid, rädda sig och barnen över gränsen, men hon nekade bestämt att fly.

Det var ju dagar av förvirring. Det var icke bara kejsaren, som icke handlade så som han i lugn och med tid för eftertanke skulle handlat. Svåra misstag begingos av alla, höga som låga. Händelserna störtade sig över varandra. Kejsaren fann sig ha abdikerat utan att veta det och man krävde samtidigt av honom, att han skulle frälsa

nationen från borgarkrig genom att lämna landet. Själv ville han icke heller som avsatt återkomma till sitt folk.

Kronprinsen tvang man på samma sätt att samtycka till flykt.

Men fru Cecilia var lugn och fast. De två största plikter hon visste sig ha stodo ett ögonblick mot varandra. Hon var tysk kronprinsessa, hustru till en bortkörd man och mor till hans och sina barn. Tyska och mor.

Och hon tog sina barn med sig och trädde ut på ögonblickets osäkra grund och talade som tyska till tyskar:

"Jag är tyska. Jag var kronprinsessa. Jag tillhör mitt folk. Och jag vet, att ingen i denna min tyska nation vill göra en mor och hennes barn ont."

Det var enkelt och modigt i en tid som denna.

Det är likt henne.

Men man lever också sitt eget liv inom dessa väggar. Här har man en föraktfull axelryckning för alla "ententelögner" om kronprinsen och hans liv. Man beundrar den skicklighet varmed förtalets nät spunnits och många äro de historier man känner om enstaka i pressen utkolporterade rövarhistorier.

På Cecilienhof känner man kronprinsen som en temperamentsfull, godhjärtad, energisk man, mindre impulsiv än den lätt uppbrusande kejsaren, men en vuxen, som av sin far ständigt behandlades som en pojke och konsekvent hölls tillbaka, tills han av ren oppositionslust tog sig för att begå dumheter.

De personer, som voro med honom i kriget intyga att de flesta historierna om honom därifrån äro osanna. Det visste man icke i Holland. Ententens organ därstädes hade utmålat honom som en sådan barbar, att man icke ens ville ge honom anständig bostad. Den lilla femrumsvilla han bebod, är sämre inredd än de våningar, lägre tyska tjänstemän erhålla. Kronprinsen tager det med ro. Men bladet har vänt sig i Hol-

land. Där har man nu lärt känna Wilhelm och hålla av honom, och många äro de sympatibevis, han nu får. När fru Cecilia och hennes äldsta gossar besökte Vieringen i höstas, möttes de av öppen älskvärdhet och buros hela tiden av folkets tillgivenhet.

Kronprinsen njuter på sin ö en lugn vilottid. De många intervjuerna i världspresen äro till största delen diktade. Företagsamma herrar ro förbi och se honom kanske svänga släggan i smedjan eller med ritstiftet i handen teckna ett av de många bladen för Cecilia.



Kronprinsparet i Holland.

Äkta Spets- & Sidendepôt

LINNÉGATAN 38

A. T. 19700.

2 tr. HISS.

Räks. O. 436.



Äkta Spetsar, Kragar, Motiv,

Handbroderier, Lingerie m.m.

Ty kronprinsen är en duktig tecknare. Han spelar också gärna violin och om aftnarna går fru Cecilia och drömmer att hon hör toner från Vieringen i vårluften.

Ty dessa två människor älska varandra. De ha emellan sig ett lyckligt, förtroligt, innerligt förhållande. Fru Cecilia är en vidsynt och klok hustru och hon äger det bästa av sin mans hjärta och hans fulla förtroende.

Mellan kronprinsen och hans far råder däremot en viss kyla. Kriget har ökat den, ty kronprinsen stod i kontakt med yngre element inom armén, han såg mycket, som borde förbättrats och ändrats och uppgjorde planer och förslag, som sedermera visade sig vara de rätta. Men fadern lydte aldrig hans råd och det tilltalade den starka härskarviljan än mindre att det var den avspisade unge sonen, som haft rätt.

Kejsarinnan lider av landsflykten. Hon slets mellan kärleken till mannen å ena sidan och till barn och barnbarn å den andra. Båda voro i fara. Men mannen behövde henne bäst. Därför for hon.

Det finnes ett, som man åter och åter hör inom Cecilienhofs väggar: Wilhelm är icke feg. Han blev tvingad att lämna sin armé. Han böjde sig för Max av Baden och knöt näven i byxfickan. Den badensiska prinsen är icke älskad i Potsdams skogspark.

Hur lever man nu på detta undangömda Cecilienhof?

Europas ruinvärld pekar med sina brutna konturer upp i rymden omkring dem.

Men här omger den en stark och frisk själ. Man slöar icke till: tidningarna hålla familjen Hohenzollern vaken och studeras nog.

Vänner komma och gå, telefonerna ringa och brev växlas.

Jag såg på hela Cecilienhof en enda soldat. Han går och posterar borta vid huset i parken och är det enda militära skydd, Gården har.

Fru Cecilia har sex barn, varav de två yngsta äro flickor. Älste gossen Wilhelm är 13 år men utvecklad vida över sin ålder. Sin förlorade krona tänker han just inte på, men att tyska armén blev slagen har gått honom djupt till sinnes. Det är som om han själv hade blivit slagen till



Småflickorna i trädgården.

marken och inte kunde betala igen. Han knyter handen i fickan och biter ihop tänderna i gossaktig förbittring.

Alla barnen undervisas i hemmet av en

liten lärarestab och få en frisk, härdande, enkel uppfostran.

Deras mor har fått händerna fulla av arbete. Bismarcks brev och Humboldt ligga påbörjade på hennes bord, men det är blott korta stunder hon nu kan ägna åt läsningen.

Ty hon är icke längre rik. Hon har blott en förhållandevis ringa summa från Hohenzollernska familjefonden att leva av och hon har måst starkt inskränka tjänstepersonalen. De knappt tillmätta livsmedlen måste användas på det klokaste sättet och hon har börjat gå i kök och handkammare. Hon är en duktig, omsorgsfull husfru, som med klokhet i stora och små enskildheter har det helas väl för ögonen. Men hon gräver icke ned sig i dylika intressen, de äro henne nu nödvändiga plikter och hon utför dem av den orsaken. Hon klär sig väl och man märker att det är henne en vana. När jag ser henne gå mellan sina skiftande göromål — med dessa fasta, lätta, snabba rörelser, i vilka lugnet så välgörande bor, märker jag rätt att hon är en dame ut i fingerspetsarne. Hon är nu en gång en personlighet med fri rymd och ljus omkring sig.

Och en vacker ung kvinna därtill.

Fru Cecilia har haft det svårt med maten för sin familj. Hon får nu den knappa tilldelning, varje tysk får och varav inte ens en åldring kan leva, än mindre en normal, frisk människa. I början ledo de direkt nöd och den tyska kronprinsessan vet nu av erfarenhet vad svält är.

Dock ha de det nu bättre. Vänner hjälpa dem med tillskott från lantgårdars produkter.

Nyss, då fru Cecilia stod härinne och såg på mitt brev här, kom en skymt av allvarlig omsorg i hennes blick, då jag skrattande visade på ungdomarna på planen. Säkert matfriskt herrskap, sade jag tanklöst.

Sex barn, sade hon. Och de växa alla. Wilhelm är så lång. Och de ha alla en så stor aptit.

Hon kom ihåg den ej avlägsna tid när de hungrade, och blicken blev stor och djup och kinderna bleknade till.

Med ett plötsligt frambrutande hjärteallvar böjde hon sig över mig och bad:



Gossarna leka i trädgården.



Inre gården.



Burspråket.

Radioaktivt — Hårläkemedlen RA—DI—ON — Vetenskapligt

Grånad botas och förhindras. Pris pr burk 3: 50.
CHEM. ANST. IBIS, 11 Stora Nygatan, Stockholm.

Riks tel. 170 76
Allm. tel. 146 29

Obs! Mjällbildning och håravfall upphöra. Nytt hår även på skalliga personer, om hårrötterna ej äro döda. Pris pr flaska 6:—.

MINA LEVNADSMINNEN. Av Helena Nyblom.

(Forts.)

DÄREMOT TRÄFFADE JAG HOS Hammerichs en man, som jag hela livet har fortsatt att hålla av och beundra, trots hans stora och många brister. Jag menar Björnstjerne Björnson.

Första gången jag mötte honom hos Hammerichs, var han en helt ung man, som med sin hustru och sin ettåriga älsta son var på väg till Italien. Han hade just skrivit "Synnöve Solbakken", och hans namn började bli känt i Danmark.

Marie Hammerich kom emot mig i entréen och sade: "Här är till middagen en ung norsk diktare, som är något märkvärdigt, och hans förtjusande unga fru."

Björnson såg den gången utmärkt bra ut; lång, smärt och bredaxlad, med tjockt, uppstruket hår, lysande, genomträngande ögon och mycket vackra händer.

Han var stilla och anspråkslös, okänd och främmande som han ännu var för det kultiverade Köpenhamn. Men han besatt redan då den charme, som man icke kan beskriva. Vari den består, när man en sällsynt gång råkar den, är icke lätt att säga. Kanske är det något särskilt levande, oväntat, personligt, som verkar så förfriskande som en springbrunn.

Bland alla de människor, som *intet* tänka, och bland de många, som *tänka efter ett program*, är det levandegörande som att komma ut i naturen, att råka en personlighet, som, alldeles oberoende av alla andra, utvecklar sig och förstår, att ge sig till känna. När man säger: "Man skall vara naturlig!" vill jag svara därpå: "Ja, om man har en vacker natur, annars är det bättre att tuktas." Men ingen kan neka, att Björnson hade en strålande natur. Med ett sådant krafternas överflöd och våldsamt följde naturligtvis mycket, som man icke finner hos mera harmoniska naturer. Björnson var så mycket stämningssmänniska, att han ofta blev offer för sina stämningar, och först när han kom upp ur vattenfallet, vari han hade kastat sig, förstod, att han varit nära att drunkna.

Dessutom gjorde honom hans stora ryktbarhet icke gott. Och vem gör en överdriven ryktbarhet gott? Jag känner ingen, som den icke har skadat. Det fordras en viss grad av ensamhet och obemärkt stillhet för att kunna dikta djupt. Men det oaktat fanns

.....
"Skriv och hälsa Sverige från mig att jag i mitt hjärta har en stor, stor tacksamhet mot svenskarna för den hjälp de gett och ge de tyska barnen. Ack, barnen! Jag är mor — och nu vet jag —"

Vinden ilar in genom de små blyrutade fönstren och för med sig ljudet av små barnafötters steg över sand, små flickröster kvittra och borta från bollplatsen ropa fyra ivriga gossröster:

"Mamma — kom till oss också!" Och tvärs över gräsmattan går fru Cecilia med fasta, lätta steg och i hennes stora ögon strålar det friska, varma, ömma leendet.

Vind — smyg dig ut bland ruinerna och nå till alla tyska hjärtan och berätta, att där nere går en värnlös ung kvinna, som i varje blodets pulsslag bär ömhet för man och barn och som är så mycket tyska att hon "icke tror att någon tysk kan vilja göra en mor och hennes barn något ont".

det ett ständigt källsprång i Björnsons innersta väsen, som i friskhet och rikedom överträffade allt vad han har skrivit. Han var, om någon, en improvisator.

Denna afton hos Hammerichs visade han sig för mig för första gången, men jag skall senare komma att tala om honom.

*

Vi bodde vid Kalkbränderiet sju, åtta år, och fastän det var en lång väg till staden, utan omnibussar eller spårvagnar, kommo dock många människor och besökte oss. Man var då för tiden icke så rädd för att använda sina ben, och konstnärerna hade icke stora pretentioner.

Bland dem, som besökte oss, voro målarna Sonne, Exner, Ottesen, Hammer, och ofta kommo Langes och Hammerichs barn ut till oss. Det var som en utflykt till landet, och om sommaren hade man den stora trädgården och hela stranden, där man kunde leka.

Mina föräldrar hade mycket små inkomster, så att det vankades aldrig stor traktering. Det finaste huset hade att bjuda på, bestod i de gåvor vi fingo från onkel August på Samsö och från fastrarna i Ringsted.

Var höst kom en tunna äpplen från Samsö, härliga äpplen av olika slag, som lågo i lager med hö emellan; och dessutom flera burkar sylt, tillagad av mullbär, som växte på ett par stora träd utanför min onkels veranda. Från Ringsted skickades hembakta småbröd och dessutom ett utomordentligt gott mjöd, som jag aldrig senare har smakat maken till. Nötter plockade vi i vår egen trädgård, och när mor dukade upp med några av dessa härligheter på "marmorbordet", som hade fått plats i ett litet rum vid sidan av "Dagligstuen", tyckte vi barn, att det var utsökta festmåltider.

Dessa många barndomsår på landet gjorde mig mycket förtrolig med naturen. Dessutom hade mor en stor kärlek till och beundran för allt skapat, och hon gjorde oss uppmärksamma på allt, som försiggick omkring oss.

När hon någon sällsynt gång gav sig tid att promenera med oss, var det nästan ansträngande för oss barn, att stå så ofta stilla. Det var oupphörligt något, som mor föll i beskådande av. Än var det en belysning, några skyar på himlen eller en solglimt genom lövet. Än var det ett träd, en buske, en blomma, — en liten fågel, som fladdrade i snåret, ja, allt vad vi mötte på vår väg. Hon kunde icke gå förbi något utan att ägna det sin beundrande uppmärksamhet.

En gång, då hon var mycket gammal, och en av mina söner besökte henne i Köpenhamn, berättade han, att han en morgon, då han kom ut ur sitt sovrum, fann mor stående orörlig vid ett bord. Hon höll på att genom ett förstöringsglas betrakta en liten snigel och vände sig nu till min son, i det hon sade: "Kom skall du få se den underbara teckningen på den lilla snäckan".

Egentligen tror jag, att naturen intresserade henne mer än människorna. I alla fall skulle då de senare vara mycket unga och personliga. Jag minns, att hon en gång som gammal sade till mig: "Vet du vad! Här i Köpenhamn liknar alla människor varandra. De säger allesammans detsamma!"

Ödet är underligt. Det tycks mig som om få människor jag känt skulle bättre ha passat i större förhållanden än just min mor, och så kom hon aldrig bort från hemmet.

Bland de människor, som besökte oss under de år, vi bodde vid Kalkbränderiet, vill jag nämna två norska diktare, Welhaven och Munck, av vilka far har målat två utmärkta porträtt. Där fanns icke någon atelier till bostaden, och far måste nu som för det mesta hålla till godo med ett av rummen som målarrum. Utanför detta rum växte några höga almar, varför ljuset i rummet var alltför dunkelt. Jag tror, att detta var orsaken till den mörka, nästan svarta ton, som återfinnes i fars målningar från denna period.

Kolorit är ju på det hela taget icke det, som särskilt utmärker de danska målarne. Vari kan det ligga? Måhända beror det på klimatförhållandena, men säkert är, att man sällan får intryck av *ljus* och *luft* vid att betrakta de danska målningarna. I synnerhet förefaller det mig, att interiörerna ofta lida av denna brist. Rumbilder med figurer, antingen de äro framställda i dagsljus eller vid lampsken, göra ofta intryck av att vara inrökta eller smutsiga. Man kan liksom icke andas där inne.

Många av Roeds tavlor lida av samma brist på färgspel och luftlätthet, men hans mörka tavlor från tiden ute vid Kalkbränderiet tillskriver jag det färgkalla, dunkla målarrummet.

Emellertid äro de två porträtten av Welhaven och Munck mästertliga, vart och ett på sitt sätt. Han har så alldeles uppfattat de två olika människors personligheter och karaktärer. Welhaven var en vacker, kraftig man med mörkt, slätt hår, mörk hy och mörka, ljungande ögon, som då och då hade ett kast, som om de skelade lätt. Jag har märkt samma hastiga korsande av blicken hos ett par andra personer, nämligen Michael Wiehe och Eleonora Duse. I ett lidelsefullt ögonblick kunde också deras ögon få detta blixtnabba skelande, som var långt ifrån att vara något fult.

Welhaven var helt och hållet eld och lågor. Han talade mycket och talade högt. Han hade varit beundrad och älskad av många kvinnor, och nu älskade honom hans hustru passionerat. Hon kallade honom "Solguden". De berättade om honom, att han som student hade varit mycket oppositionell mot allt gängse sällskapsliv. En dag hade han varit på en bjudning, där det var ovanligt stelt och ledsamt. Welhaven fann det olidligt, och han tog sig för, att var gång han gick förbi ett bord, där det stod en fin porslinsvas, sakta knuffa den litet närmare bordskanten, tills den föll i golvet med stort larm. Nu kom det liv i sällskapet, och Welhaven hade uppnått vad han önskade.

Det var också Welhaven, som yttrade, att han gärna ville översätta ordet entusiasm till norska och kalla det "Ildhu". — Jag vet icke, om han fick det genomdrivet.

Ännu minns jag, hur han tog mig om armen (jag hade alltid korta ärmar och starka barnarmar). "Min Gud! En Baus", utbrast han, då han kände, hur fast min arm var.

P. A. Munch var i allt Welhavens motsats. Han hade redan den gången förlorat sin första hustru och skrivit: "Sorg og Tröst". Med sina bleka färger och sitt djupt melankoliska uttryck, väckte han människors deltagande och sympati. "Sorg og Tröst" var en mycket läst och beundrad bok.

(Forts.)

Bomullstyger = Möbeltyger = Gardiner

Prover på begäran. * * *
 Preciserad vad som önskas.

* Konstfliten, Göteborg.

Husmödrar klaga ofta över att tvätten blir skör och full av hål. En garanti häremot är

CHROMOL SÅPAN

Vita Nätter. Ur en drömmares memoarer. Av Fjodor Dostojevski.

Översättning från ryskan av Ellen Rydelius.

(Forts. från nr 6.)

ATT SLUTLIGEN ALLT VAD JAG begär endast är att hon säger mig ett par broderliga ord med sympati, att hon icke stöter bort mig vid första steget, att hon tror mig på mitt ord, lyssnar till vad jag har att säga, skrattar åt mig, om hon så vill, inger mig hopp, att hon säger mig två ord, bara två ord, och må vi gärna sedan aldrig råkas mer!... Men ni skrattar. För resten är det därför jag talar...

— Bli icke förargad. Jag skrattar åt att ni är er egen fiende, och om ni försökte, så skulle det kanske lyckas för er, även om det skedde på gatan. Ju enklare, desto bättre... Ingen enda god kvinna, såvida hon icke är dum eller särskilt förargad över något i ett sådant ögonblick, skulle besluta sig för att skicka bort er utan dessa två ord, som ni så blygt ber om... Men för resten vad säger jag! Hon skulle naturligtvis ta er för en vansinnig. Jag dömer efter mig själv. Liksom jag själv skulle ha reda på hur människorna ute i världen leva!

— O, jag tackar er, — utropade jag, — ni vet icke vad ni nu gjort för mig!

— Det är bra! Men säg mig hur kunde ni veta, att jag var en sådan kvinna, med vilken... ja, som ni ansåg värdig... uppmärksamhet och vänskap! Med ett ord, icke en värdinna, som ni kallar det. Varför beslöti ni gå fram till mig?

— Varför? Varför? Men ni var ensam, den där herrn var alltför djärv, det är natt nu, medge själv, att det var min skyldighet...

— Nej, nej, redan förut, därborta, på andra sidan. Ni tänkte ju gå fram till mig?

— Därborta, på andra sidan? Men jag vet verkligen icke vad jag skall svara, jag är rädd att... Vet ni, jag var lycklig i dag, jag gick och sjöng, jag hade varit utanför staden, jag har ännu aldrig upplevat så lyckliga ögonblick. Ni... jag tyckte kanske... Ja, förlåt mig, om jag påminner er om det, jag tyckte att ni grät, och jag... jag kunde icke höra detta... mitt hjärta sammanpressades... O, min Gud! Säg, kunde jag verkligen icke få känna oro för er? Var det manne en synd att känna broderligt medlidande... Ja, med ett ord, kunde jag verkligen såra er därigenom att jag ofrivilligt kom på den tanken att gå fram till er?...

— Låt det vara nog nu, säg icke mer — sade flickan med sänkt blick och tryckte min hand. Det är mitt eget fel, att jag började tala om detta, men jag är glad, att jag icke misstog mig på er... Men se, nu är jag hemma, jag måste in här i gränden, det är bara ett par steg. Adjö och tack...

— Skola vi verkligen aldrig ses mera? Skall det verkligen sluta så här?

— Ser ni, — sade flickan skrattande, — först ville ni bara ha ett par ord och nu... Men för resten skall jag icke säga er något... Kanske råkas vi...

— Jag kommer hit i morgon, — sade jag. — O förlåt mig, jag fordrar redan...

— Ja, ni är otålig, ni nästan fordrar...

— Nej, hör på! — avbröt jag henne. — Förlåt om jag återigen säger något som... Men ser ni: jag kan icke undgå att komma hit i morgon. Jag är en drömmare, jag lever så föga i det verkliga livet, att jag anser sådana stunder som denna, just nu, så säll-

synta att jag ej kan låta bli att upprepa dessa stunder i drömmarna. Jag skall drömma om er hela natten, hela veckan, hela året. Jag kommer absolut hit i morgon, just hit, till samma ställe just vid denna tid, och jag skall vara lycklig i minnet av gårdagen. Nu är denna plats mig kär. Jag har redan två tre sådana ställen i Petersburg. Jag har till och med en gång brustit i gråt över ett minne... Men förlåt mig, jag glömmmer mig återigen, kanske har ni någon gång varit särskilt lycklig här...

— Ja, sade flickan, — jag skall gärna komma hit i morgon också klockan tio. Jag ser att jag icke längre kan förbjuda er... Saken är den att jag måste vara här. Tro icke att jag stämmer möte med er, jag säger på förhand, jag måste vara här för min egen skull. Men se nu... ja, jag skall säga er det rent ut, det gör ingenting, om ni också kommer. För det första kan jag åter få obehag som i dag, men detta är en bisak... Med ett ord, jag skulle helt enkelt vilja träffa er, för att säga er ett par ord. Tro icke, att jag så lätt stämmer möten... Jag skulle icke ha gjort det, om... Nej, låt det vara min hemlighet! Men först ett villkor...

— Ett villkor! Tala, säg det, säg mig allt på förhand. Jag samtycker till allt, jag är villig till allt, — utropade jag entusiastiskt. — Jag svarar för mig — jag skall vara lydig, aktningsfull... ni känner mig...

— Just därför att jag känner er ber jag er komma i morgon, — sade flickan skrattande. Jag känner er fullkomligt. Men hör på, kom på ett villkor: för det första (men var snäll och gör vad jag ber om, ser ni, jag

talar uppriktigt), bli icke kär i mig... Det går icke an, det försäkrar jag. Till vänskap är jag villig, se här är min hand. Men att bli kär går icke an, jag ber er!

— Jag svär, — utropade jag och fattade hennes lilla hand...

— Seså, svär icke, jag vet ju, att ni är i stånd att fatta eld som krut. Klandra mig icke, om jag talar så. Om ni visste! Jag har heller ingen människa, som jag kan säga ett ord till, som jag kan be om ett råd. Naturligtvis skall man icke söka rådgivare på gatan, men ni är ett undantag. Jag känner er så väl som om vi redan varit vänner i tjugo år... Inte sant, ni skall icke bedraga mig?

— Ni får se... men jag vet bara icke, hur jag skall kunna leva ett helt dygn till.

— Sov gott, god natt, och kom ihåg, att jag redan anförtrott mig åt er. Men ni utropade så vackert nyss: skall man verkligen avge räkenskap för varje känsla, även för broderlig medkänsla! Vet ni, detta var så vackert sagt, att jag genast kom på den tanken att anförtro mig åt er...

— För Guds skull, men vad är det? Vad då?

— Vi ses i morgon. Låt detta tillsvidare vara en hemlighet. Så mycket bättre för er, det liknar åtminstone på avstånd en roman. Kanske skall jag i morgon säga er allt, kanske icke... Jag skall först tala mera med er, vi skola bli närmare bekanta.

— O, jag skall i morgon berätta er allt om mig själv. Men vad är detta? Det är som om det hänt mig ett under... Var är jag, min Gud! Nå, säg, är ni icke nöjd med att ni icke blev ond som en annan kvinna skulle ha blivit, att ni icke körde bort mig alldeles i början? Det är bara två minuter och ni har gjort mig lycklig för alltid. Ja, lycklig, vem vet, kanske ni försonat mig med mig själv, löst mina tvivel... Kanske skall jag uppleva sådana ögonblick... Ja, jag skall i morgon berätta er allt, ni skall få veta allt, allt.

— Det är bra, jag samtycker, börja ni...
— Det är jag med om.
— Adjö så länge!
— Adjö så länge!

Och vi skildes. Jag vandrade omkring hela natten, jag kunde icke besluta mig för att gå hem. Jag var så lycklig... I morgon!

ANDRA NATTEN.

— Nå, ni har ju levat tills nu? — sade hon skrattande och tryckte båda mina händer. — Jag har varit här två timmar, ni vet icke, hur jag haft det hela dagen.

— Jag vet, jag vet... Men till saken. Vet ni varför jag kommit? Icke för att prata smörja som i går. Ser ni: vi måste hädanefter bära oss klokare åt. Jag tänkte länge på allt detta i går.

— På vad sätt skola vi vara klokare? För min del är jag villig till det, men sannerligen, i hela mitt liv har det aldrig hänt mig något klokare än nu.

— Verkligen? För det första ber jag er, tryck icke mina händer så där, för det andra skall jag förklara för er, att jag funderat länge över er i dag.

— Nå, och vad blev resultatet?

(Forts.)

Trosbekännelse.

Jag tror på den gudomliga Världssjälens,

stjärnornas och stoftkornens urgrund. Jag tror ock på dess avbild Människan,

en stråle, ett grand av allt, vilken avskild är av det enda verkliga,

född i jagblivandets smärta, pint under begränsningens pina, korsfäst på ensamhetens kors och nedsjunket till överklighet; men vilken skall upplyftas igen till verklighet,

upptagas i allsjälen, vilande i dess gränslösa ro, där förblivande till att fatta livet och döden.

Jag tror ock på alltings Andlighet, en helig allfammande enhet, allt varandes samklang; smärtornas förlösande i de till dödsörkret föddas uppståndelse

till ett evigt liv av ljus.

JOHAN NORDLING.

CRÈME DE CHOLEPALMINE

Antiseptiskt hudmedel, säljes å apotek, av parfym-, speceri-, sybehörs- och färghandlare, perukmakare m. fl. i tuber à Kr. 1.50 och 80 öre.

Carl Peter

**Påhlssons
Teaterkonfekt**
Högfin kvalitet.

En ny bok av Alvilde Prydz. Av Ellen Key.

EFTER DEN I JULNUMRET Omtalade nya upplagan av den snart trettioåriga boken *Människor* kom Alvilde Prydz till julen med en ny: *De Dage og de Aar* (Gyldendalske Boghandel).

Även den handlar om två människors kärlek. Men en redan från början fullkomlig kärlek. Två från barndomen varandra älskande, som skiljas åt av fadersviljan. Ett urgammalt ämne för dikten. Jämnbördiga i bildning äro amtmansdottern och fiskarsonen dock icke jämnställda ur världslig synpunkt. De unga bedragas av flickans far. Han beslagtar deras brev. Ynglingen reser till Amerika, flickan vårdar far och mor men de känna att hon aldrig mera ler mot livet. Hon sänder bort alla friare. Först då fadern är dödssjuk och ruinen hotar, räddar hon föräldrarna genom giftermål med en av dessa friare. Hon säger honom att hon ingen kärlek kan ge. Men hon fostrar sig till godhet. Ären gå, en son växer upp, silverbröllop firas innan mannen dör. Sonen reser utomlands och modern sitter ensam, när hennes ende älskade vänder åter, kallar henne till sig och — efter en kort kamp mot hennes tvekan — vinner henne till hustru. Den sedan hemkomne sonen vill ställa modern till rätta för denna hennes orätt mot honom. Men hos de nu silverhårade makarna möter han en så

stilla visshet om deras kärleks rätt att han böjer sig för något, "som icke bara var vackert utan hade över sig något heligt".

En sådan kärlek, ett sådant öde har man ju några gånger i livet sett. Vi äldre kunna peka på liknande fall. Och denna bok kanske kommer ungdomen att få svar på sin fråga: vad den stora kärleken är? Men boken borde även komma i *de* nu tyvärr icke fåtaliga ungdomars händer, som våga giva kärlekens höga namn åt något, som ej är värt annan beteckning än drift.

Ett referat ger intet begrepp om bokens anda. Endast de förnimma denna, som hava öra för kärlekens höga visa. Det är innerst om en andlig seger, boken berättar. Om två människor, som i tidiga ungdomen invigas i sorgen men småningom känna att de icke ha rätt att låta sorg släcka sina själar, att ur själva kvalen kan välla växtkraft för själens flamma. Hon på sitt håll och han på sitt komma båda fram till den uppenbarelse, Victor Hugo samlat i en evig rad, när han i dikten om en tröstlöst gråtande kvinna utbrister: *N' avez vous pas votre âme?* Just denna likhet i varderas utveckling — medan land och hav och år och förhållanden skilja dem — visar den djupa andliga gemenskap, som är jordmånen för den äkta, den stora kärleken växt och blomning.

Båda dessa människor ha vardera på sitt håll mottagit den enda stora uppenbarelse livet giver: uppenbarelse om den egna själens krafter och om möjligheten att helga dessa krafter. Därför kunna de — efter alla dessa "dagar och år" — under "Allhelgonalugnet" ännu klarare än i den ljusa ungdomen se in i varandras hjärtan, och mot den stundande vintern fastare än någonsin sluta samman sina händer. Kärleken blev för dem andakt. Emedan den för dem redan i barndomen var stor blev den i ålderdomen segerrik.

Måne man i Norden numera har öra för det "ursprungsord" denna bok förkunnar? För ett halvt århundrade sedan voro dessa sanningar nya, och ägde i Norden stora förkunnare men visserligen ännu få bekännare. Nu anses de på vissa håll alltjämt farliga, på andra alltmer löjliga och på båda såsom tomma illusioner.

Men djupare än dessa varnares och hädares tankar når ett av de eviga diktarorden: "Tro på ditt hjärta och vad världen kallar illusioner."

Världen ger ofta alldeles samma råd som kyrkan, ehuru med en annan motivering. Men utanför världen som utanför kyrkan växer människohjärtat enligt hemlighetsrika lagar. Och en gång skall slutligen kärlekslivet dansa i drömmarens anda.

DET ÄR ANMÄRKNINGSVÄRT HURU många av de unge diktare, som på sistone låtit tala om sig, äro icke-akademiker. Man skulle kunna nämna många namn. Man lägger också märke till hur denna, så att säga nerifrån kommande diktning förefaller djärvare och friskare, mindre urvattnad och blasé, än vad man eljes är van vid. Orsakerna härtill må lämnas därhän; jag nöjer mig med ett blott konstaterande.

En av dessa autodidakter i vår unga diktning är Harry Blomberg, och han är en god representant för den skola av unga vildmarkslyriker som uppstått på senare tiden.

Harry Blomberg är stadsbarn — närmare bestämt stockholmare — och hör till dem som redan som barn och som ung pojke gått med skaldedrämmar i blodet. Ja, han tog det så allvarligt, att han, som han berättat den som skriver detta, kände sig mycket illa till mods den dag, han inte lyckats producera åtminstone en dikt! Naturligtvis behöver det inte tilläggas, att denna ungdomliga överproduktion var av ganska obestämd och föga medveten art. Det var först när han, befriad ur det moderna Babylons fångenskap, kom upp till vildmarken, som han fann sin egen värld.

Det är intressant att jämföra Blombergs vildmarksdiktning med exempelvis en Dan Anderssons — vilken senare själv är född och uppvuxen i obygd. Över dennes produktion vilar det en tyngd och ett svärmod som känns beklämmande. Det är mest nöden, mörkret och den skrämmande mystiken som framträder däri, även om diktaren bekänner hur han från larmet och gasluset i städerna trots allt längtar tillbaka till barndomsmiljön.

Om Dan Andersson alltså, ehuru en av de mest framträdande och mest äkta vildmarksdiktarna, knappast kan anses som någon vildmarkens *lovsjungare*, så är Harry Blomberg det i så mycket högre grad. Han har kommit direkt från storstaden upp till skogen; han ser på världen så som den nyss till friheten återbördade fången: i ett nytt och förklarar ljus. Så blir vildmarken för honom hänryckningens och hälsans land, där allt är stort och underbart, som han bekänner i "Sjö-

Harry Blomberg — en av de unga vildmarksdiktarna.



folk och färdemän", den diktbok med vilken han inleder sitt vildmarksförhållande:

Säll den som gått från skarorna
och tänt sin eld i öde mark
och sökt sin gud och blivit stark
av kornbröd och av farorna!

Välkomnad utav getterna,
som sola sig på backens sten,
av blad och blommor, sus och sken
i vårligt svala nätterna!

Och i hans senaste bok, "Stora orons män", är han alltjämt lika bergtagen i det förlovade landet nordpå:

Ty vad hjälper det att spjärna, när av evighet man bär
som en gnista av ett norrskens i sin själ.
Se, den gnistan står och skälver, var i världen än
man är,
och drar evigt emot polen likaväl.
Den som kysst var markens ört och varje markens
djur har smekt

och vid ödemarkens källa fått sitt dop,
han skall längta intill döden till det rike han har ägt
och som kallar med ett outgrundligt rop.

Det är klart att denna samhörighet med vildmarken inte bara beror på en tillfällighet, utan hör intimt samman med Blombergs hela kynne. Den beror på drömmarens, romantikerns hemlöshet i den moderna kulturen, ett ungt och sunt sinnes revolt mot det ruttna,

fläckade och banala, på en friboren människas längtan till det fria och obundna.

Ett av de mest sympatiska dragen i Blombergs dikter är den veka, varma känslighet som vilar över de bästa av dem — en betagande ren och stilla glädje över livet, trots all dess fattigdom och oro. Detta drag framträder framför allt i kärleksdikterna — dikter som "Baptistkapellet", "Kamraten", "Till barnet" och andra — vilka genom sin idealitet välgörande skilja sig från den moderna kladdiga bohèmeerotiken. Även i en del andra dikter slår han an en allvarlig och fåmäld ton, som visar att han har mer än en sträng på sin lyra. Exempelvis i en så innerligt känd dikt som "Det stumma spelet":

Jag vill åter höra suset
av mitt stumma spel och trycka
örat mot all världens hjärta,
kanske klingar då mitt spel.
Jag begär ej annan lycka
än att strängar som förfrusit
vakna upp i gränslös smärta
och att fröjd som sorg blir hel.

Det är — hur äkta och briljant formade vildmarksdikterna än kunna vara — likväl dikter av denna art som man minnes längst.

Blomberg har gått i skola framför allt hos Karlfeldt, men också — vilket ju gäller om flera av de yngre svenska lyrikerna — hos de anglosaxiska balladdiktarna, som Kipling och Service. Kanhända märker man hos Blomberg dessas inflytande väl mycket, men om så är, jävar det dock alls inte det faktum, att han själv är en född skald. Och om han inte — ännu åtminstone — kan betraktas som originell i betydelsen av nyskapande på ett visst område, är han det likväl i den meningen, att han har ett eget temperament som särpräglar vad han skriver.

Naturligtvis kan Harry Blomberg ännu inte, vid sina 25 år, i något avseende anses färdig. Det ligger något oroligt sökande och strävande över hela hans personlighet — han är själv en av den stora orons män — och det är möjligt att han inte alls kommer att stanna vid vildmarkens dikter i vanlig mening. Den som lever får se. I varje fall har han säkert mycket osagt. RAGNAR JÄNDEL.

Medan ridån är uppe.

ett altare, på vilken de flesta av tablåerna utspelas i halvdunkel — genomgick samtliga fyra akter. Det var en i sin enkelhet värdig scenanordning, men åt vissa av tablåerna gav den något konstlat och enformigt.

Fru Larsén-Todsén gav en vacker utformning såväl sångligt som plastiskt åt Iphigenias gestalt, och hr Carl Richter utförde brodern Orestes' parti med kraft och innerlighet. I den sista akten glädde man sig icke minst åt de vackra köreerna.

E. TH.

Kommendörkapten Arnold Munthe riktar då och då vår dramatik med en historisk "Schlager", avsedd att friska upp våra kunskaper i den svenska hävden. Sålunda har han tidigare givit oss "Magnus Stenbock" och "Magdalena Rudenschöld" och nu senast "Tåget över Bält". Att bygga dramatik på det sistnämnda motivet är dock ur författarsynpunkt ett minst lika stort vågspel som det Carl X Gustaf presterade, då han med sin här drog över det tillfrusna danska vattnet. Kungen lyckades emellertid, medan hans förhålligare på scenen icke gick i land med sitt företag.

Ty dramatisk är "Tåget över Bält" minst av allt. Den obetydliga ansats till konflikt, som göres i kärleksscenerna mellan markisinnan Ulfeld och fältmarskalken Karl Gustaf Wrangel försvinner hastigt, och sedan utfylles hela stycket blott av kungens och hans rådgivares diskurser, om man skall våga mar-

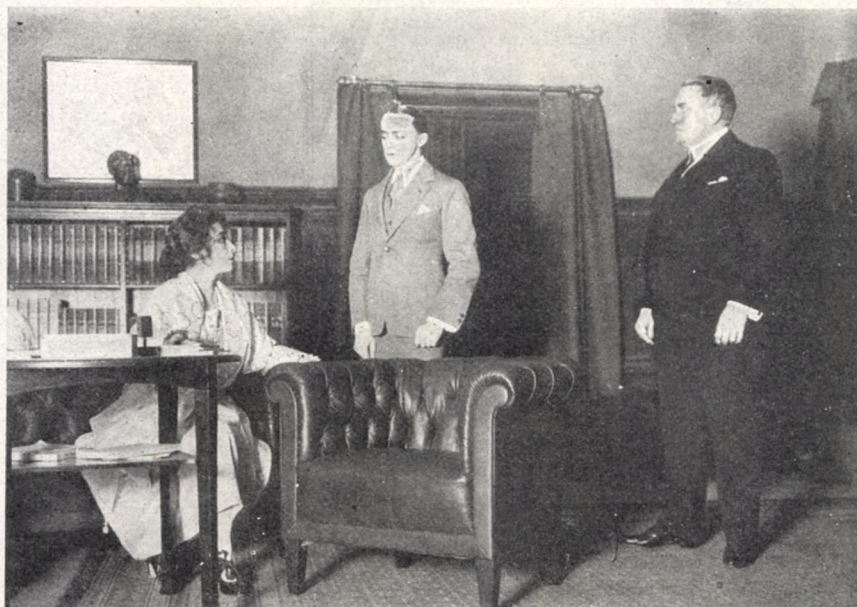


C. W. Glucks opera "Iphigenia på Tauris" på Kgl. teatern. Iphigenia (fru Larsén-Todsén) och Orestes (herr Richter).

"FÖR 39:DE GÅNGEN" STOD det på programmet, när Glucks "tragedi-opera" "Iphigenia på Tauris" hade premiär på Kungl. teatern i förra veckan. "För 39:de gången", ja — men de tidigare 38 gångerna ligga långt tillbaka i tiden, de flesta på 1780-talet, då den nyskapade operan först under jubel gavs här, efter att fyra år förut ha haft sin seger ute i världen. De gångna många åren ha naturligtvis satt sina spår — icke i verket själv, det träder oss alltjämt i ädel renhet till mötes, men i åhörarnes smak. Vederbörande hade emellertid vid operans återupptagande på ett lyckligt sätt förstått att föra verket närmare en senare tid, genom att skära bort vad som för våra öron måste verka tröttande och f. ö. söka få fram de rena musikdramatiska linjerna. Regin hade här en stor och tacksam uppgift, och det var intressant att se, hur regissören, hr Harry Stangenberg, löst densamma. Samma dekoration — en väldig halvcirkelformad trappa, krönt av



"Tåget över Bält" av Arnold Munthe på Dramatiska teatern. Markisinnan Ulfeld (fru Kolthoff) och fältmarskalken K. G. Wrangel (hr Bergvall).



"Aigretten" av Dario Niccodemi på Intima teatern. Suzanne Leblanc (fru Bosse), Henry de Saint-Servant (hr Winge) och Leblanc (hr Arehn)

schen eller ej. Ingen fördjupning av karaktärerna och ej en replik sprungen ur ett inspirerat ingenium. Kliché alltsammans.

I utförandet brast däremot ingenting. Hr Ivar Nilsson gav en fullt acceptabel bild av Carl X — där fanns, utom den yttre likheten, både modet, auktoriteten och övertygelsen. Fru Kolthoff gjorde den ytligt tecknade markisinnan så pass naturlig som möjligt och hr Bergvall, Gustaf Molander m. fl. voro så ställfasta som svenska 1600-talsstrateger överhuvud kunna tänkas.

Men nog är det gåtfullt att Dramatiska teatern öppnat sin scen för ett opus, så blottat på dramatisk liv och poesi.

Den franska adel, som var så fin, att den rynkade på näsan åt varje borgerligt yrke och som under l'ancien régime levde högt på sina anor och delvis även på sina skulder, har riktat den franska komedidiktningen med ej så få motiv. I

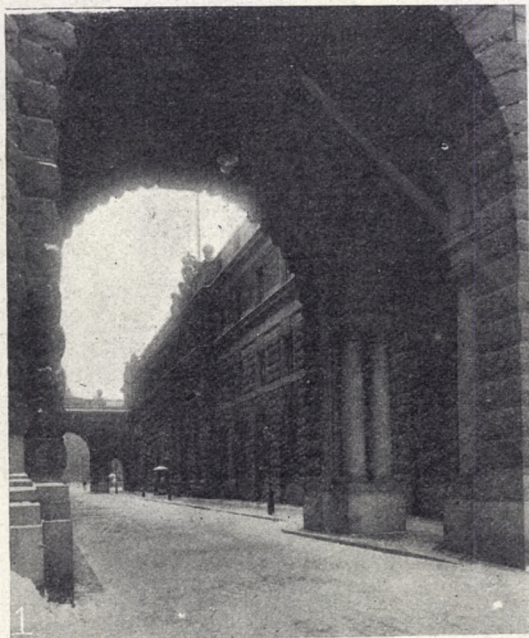
"Aigretten" av Dario Niccodemi, som nu ges på Intima teatern, har ämnet ånyo visat sin förmåga att kunna sätta pennan i handen på en habil dramaturg.

Här är det en mycket anstolt och ruinerad änke-
(Forts. sid. 137.)



Prästinnorna i "Iphigenia på Tauris" på Kgl. teatern. Almborg & Preinitz foto.

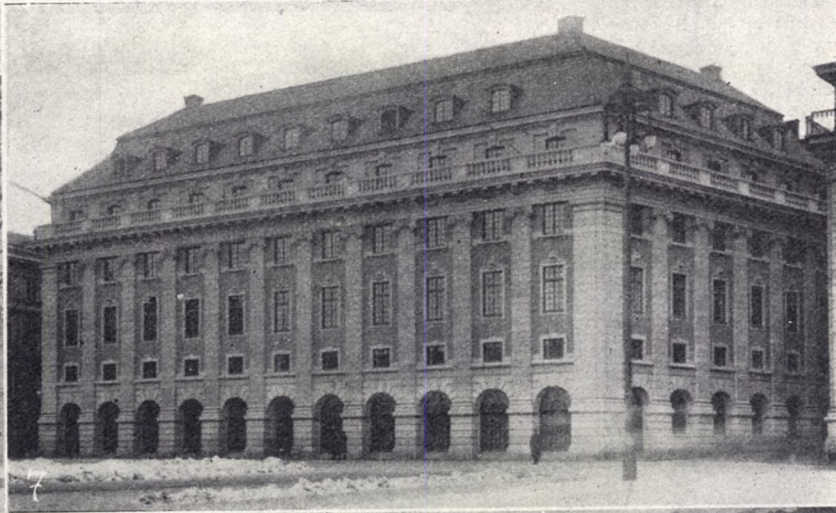
"Gull är icke mull." Rundblick över de många bankernas Stockholm.



OM NÅGON FLANÖR, FATTIG PÅ PENGAR såsom de flesta i detta land och rik på hugskott som likaså de flesta, vandrar Kungsträdgårdsgatan och Gustav Adolfs torg fram — dessa sköna platser, som i en svunnen lycklig tid bildade flanörleden framför andra — skall han kanske med en lätt undran låta blicken glida över de övermåttan ståtliga bankpalats, som numera resa sig där. Han skall tänka på, att vårt land är fattigt och äger blott föga kapital, men att dess huvudstad likväl har en rad av världens mest pompösa bankhus och äger bankfonder, som — nå, han skall visligen akta sig för jämförelser; och han skall undra, om vi möjligen äro i samma lyckliga tillstånd som invånarna på den där Söderhavssön, vilka — som Frank Heller säger — i brist på åkerbruk och andra näringar leva av att klå varandra på poker. Det kan väl inte tänkas, att vår flanör träder innanför dessa murar utom för att söka bringa i hämn ett av de där små papperen, på vilka bankerna nu ta sina modiga åtta å nio procent. Men om han kommer dit in... Under dessa höga valv, bland all denna marmor måste man känna en vördnad, som förlänar även åt den enklaste lilla diskontering en viss högtidlig helgd.



1. Riksbanken. 2. Sveriges privata Centralbank. 3. Gamla Riksbanken. 4. Stockholms Intecknings-Garanti-Aktiebolag. 5. Svenska Handelsbanken. 6. Stockholms Enskilda Bank. 7. Skandinaviska Kredit-Aktiebolaget. 8. Stockholms Intecknings-Garanti-Aktiebolag (banksalen). 9. Riksbankens banksal.



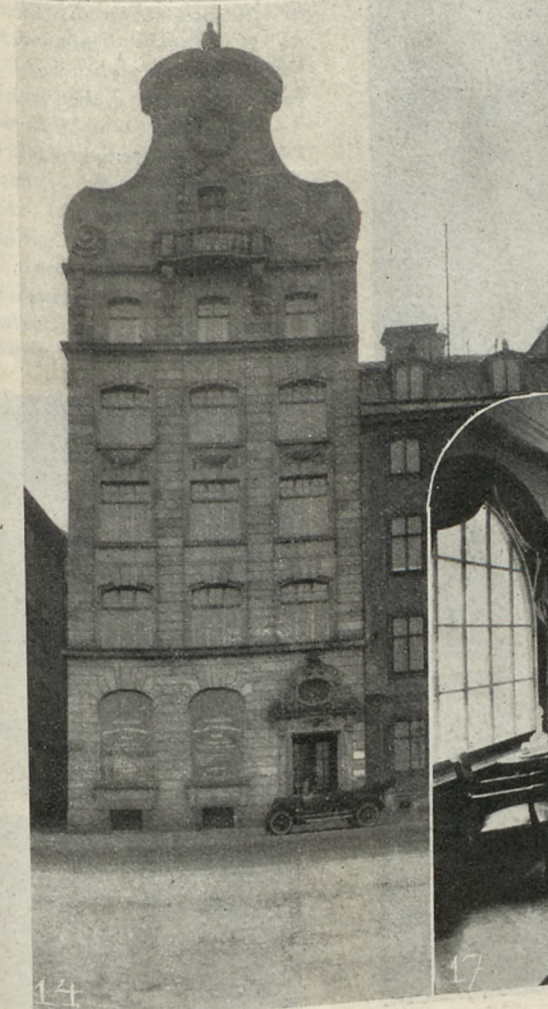
Kanske skall vår man inför all denna lyx, vars moraliska syfte bara kan vara det att i ett lättsinnigt land erinra oss om penningens helighet, tänka på vad den där amerikanske finansmannen sade: "Hos oss i bankerna sitt guld i taket, hos oss i kassavalven". Inne i något så heligt som styrelserummet lär vår enkle flanör väl aldrig få sätta sin fot. Må han i stället betrakta några av bilderna här! Våldiga salar som i gamla palats! Kring det avlånga bordet stå högtidligt uppradade styrelsemedlemmarnas tomma karmstolar — det verkar på något sätt auguriskt, låt vara att det här ej karvas i inälvor, men väl ibland

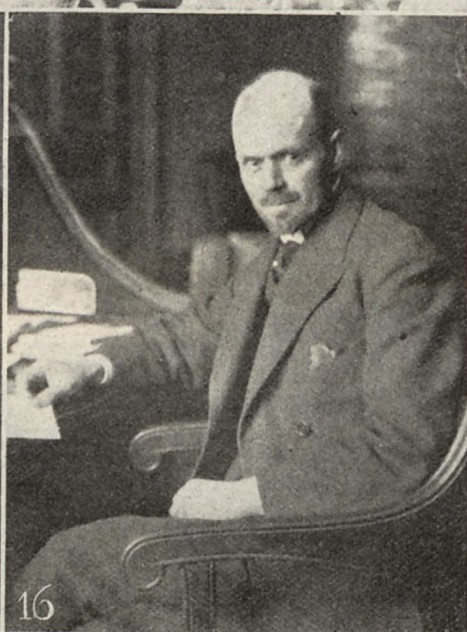
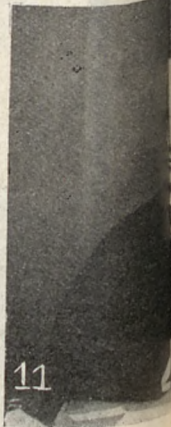
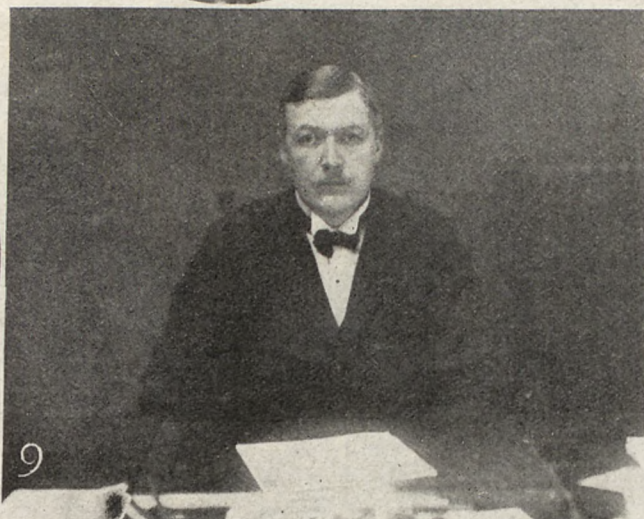
10. Banksalen i Skandinaviska Kredit-Aktiebolaget. 11. Mälarpövinsernas Bank. 12. Skandinaviska Kredit-Aktiebolaget vid Arsenalsgatan. 13. Svenska Handelsbanken



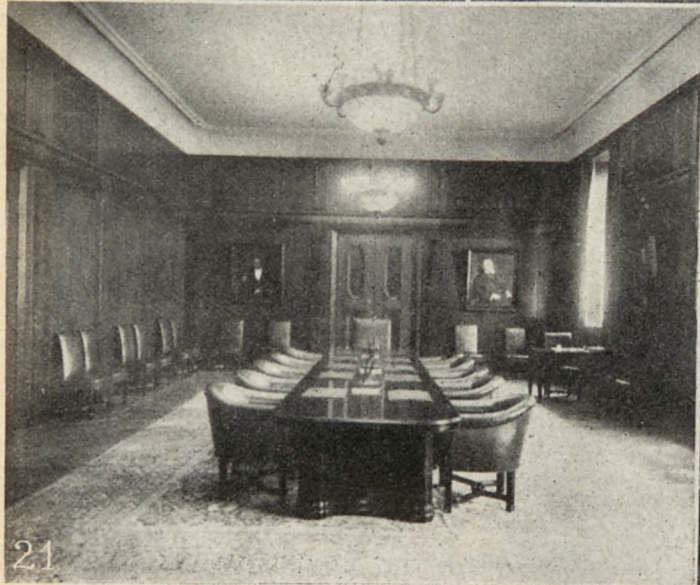
rannsakas hjärtan och njurar. Emellertid, efter sina vedermodor vill kanske vår flanör dricka en kopp kaffe, från ett kafébord kunna se ut över en av stadens sköna platser, ha liv och rörelse omkring sig. Han skall fåfängt söka ett sådant ställe där det borde ligga, vid Kungsträdgårdsgatan eller torget, och med en suck skall han tänka på, hur i Rom, Paris, Berlin, Köpenhamn, ej bankpalats, men trevliga kaféer flankera stadens förnämligare torg och knutpunkter. Med slaget samvete skyndar han förbi Skandinaviska Kredit, där han har en växel, som förfaller i morgon, han ger sig ner i bigatorna...

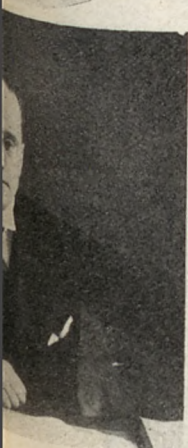
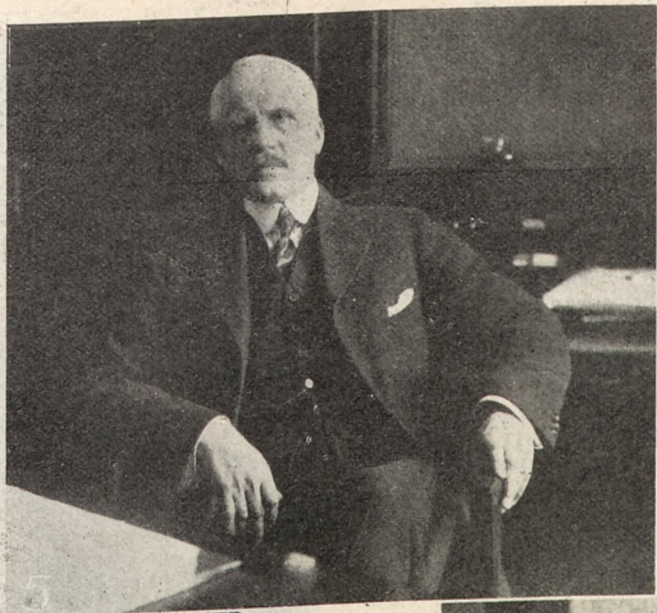
vid Fredsgatan. 14. Mälarpövinsernas Bank vid Skeppsbron. 15. Göteborgsbanken. 16. Norrköpings Enskilda bank. 17. Styrelserummet i Mälarpövinsernas Bank.



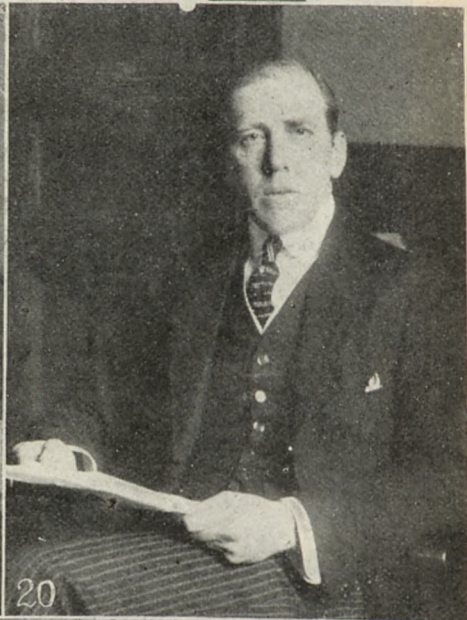
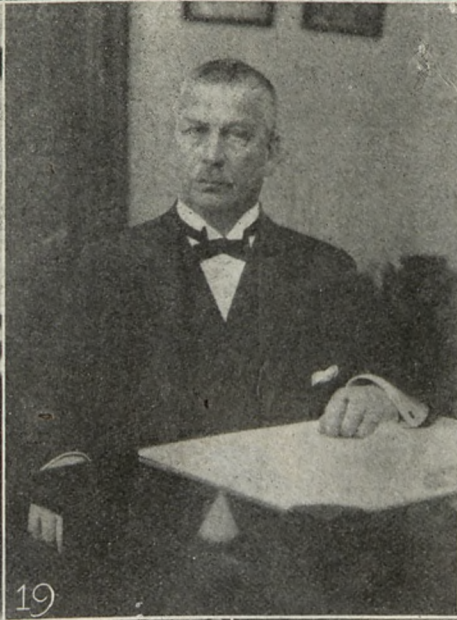


1. Bankdirektör H. Gihl (Sundsvall).
 2. Lagercrantz (Stockholms Inteckningsbank).
 3. Marcus Wallenberg (Stockholms Handelsbank).
 4. Victor Moll (Sveriges Riksbank).
 5. O. ...
 6. Bankdirektör ...
 7. Bankdirektör C. H. ...
 8. J. Schuberth (Skaraborgs ...
 9. Ström (Svenska Lantmännens ...
 10. svenska Kredit-Aktiebolaget).
 11. Bankdirektör I. Hultman (Norrbotten).
 12. S. Melin (Kopparbergs Enskilda Bank).
 13. Bankdirektör G. Zetterberg (Svea).
 14. Bankdirektör K. Bozin (A.-B. Odelfelt (Kreditbanken)).
 15. Bankdirektör G. S. Wigert (Svea).
 16. O. Kling (Affärsbanken).
 17. Svenska Handelsbankens styrelse i rektionsrummet i f. d. Norrlandsbankens rektionsrummet i Skandinaviska Kreditbanken.





Enskilda Bank). 2. Bankdirektör G. ...
 (Aktiebolag). 3. Bankdirektör ...
 (Enskilda Bank). 4. Riksbanksfullmäktig ...
 Bankdirektör Carl Frisk (Svenska Han-
 delsbanken). 5. Bankdirektör Carl Frisk
 (Skandinaviska Kredit-Aktie-
 bolaget). 6. Bankdirektör Carl Frisk
 (Mälarsvenska Kredit-Aktie-
 bolaget). 7. Bankdirektör Carl Frisk
 (Enskilda Bank). 8. Bankdirektör Carl Frisk
 (Enskilda Bank). 9. Bankdirektör Nils
 O. Billing (Industribanken). 10. Bankdirektör
 M. Nyström (Sydsvenska Enskilda Bank).
 11. Bankdirektör M. Billing (Industribanken).
 12. Bankdirektör M. Billing (Industribanken).
 13. Bankdirektör M. Billing (Industribanken).
 14. Bankdirektör O. Enell (Kredit-
 aktiebolaget Södra Sverige). 15. Bankdirektör
 O. Enell (Kreditaktiebolaget Södra Sverige).
 16. Bankdirektör O. Enell (Kreditaktiebolaget
 Södra Sverige). 17. Bankdirektör A.
 C. H. Trolle (Nya Banken). 18. Bankdirektör
 A. C. H. Trolle (Nya Banken). 19. Bankdirektör
 A. C. H. Trolle (Nya Banken). 20. Bankdirektör
 A. C. H. Trolle (Nya Banken). 21. Bankdirektör
 A. C. H. Trolle (Nya Banken). 22. Bankdirektör
 A. C. H. Trolle (Nya Banken). 23. Riksbankens
 styrelserum. 24. Riksbankens styrelserum.
 25. Styrelserum Svenska Handelsbanken). 25. Sty-
 relserum Svenska Handelsbanken). — E. Holmén foto.





18

men si, överallt låta hans demoner honom se blott bankkontor. Södra Sverige och Handelsbank vid samma gata — och ändå vet han, att de tu äro ett. Där han för en tid se'n hade ett trevligt kafé eller en vacker butik — nu ett tråkigt bankfilialkontor: där inne sitta två damer och gäspa; den ende, som kommer på hela dagen, är kanske en springpojke, som vill växla en tusenlapp — men kontoret skall finnas där i alla fall, det representerar så att säga en princip, en princip, som vi lekmän fåfängt söka utgrunda.

Om vi med tillhjälp av några siffror skulle se i vad mån flanörens demoniska bi-gatu-visioner ha sin grund i verkligheten? Vi slå upp i adresskalendern: ett fyrtiotal stora banker, och räknar man alla deras avdelningskontor med, så blir det omkring 110, lågt — märk väl lågt — räknat. Det är sannerligen inte illa för en så pass liten stad, och man måste säga, att för den del av allmänheten, som har behov av att då och då utkvittera checker, är det väl sörjt.

Men den skönhetsens genius, som trots allt älskar vår Kungsträdgård och vårt gamla torg, han gräter...

18. Svenska Handelsbankens nya banksal. 19. Skandinaviska Kredit-Aktiebolaget vid Drottninggatan. 20. Kopparbergs Enskilda Bank. 21. Stockholms Stads Sparbank. 22. Bank-Aktiebolaget Södra Sverige. 23. Skaraborgs Enskilda Bank. 24. F. d. Diskontobanken, nu A.-B. Göteborgsbanken. 25. Nya Banken. 26. A.-B. Gotlands Bank.



19



22



24



26

Vad hjälper det, att Stockholms skönhetsråd vill minska tråkigheten på våra torg, som alltså nu blivit en pendang till den berömda tråkigheten på landsbygden, genom litet musik på söndagarna och starkare belysning om kvällarna? Även om Skandinaviska Kredit, såsom det lär ha lovat, hänger ut en och annan elektrisk lykta, vad gagn gör det? Ty livsglädjens och skönhetens fé smyger sig som en frusen och schaskig liten gatuslända förbi bankpalatsens bågglampsbelysta kolonnader — drottning, strålande och dyrkansvärd, blir hon först på de ställen, där det finns människor, verkliga människor, som leva och älska...

Men bort med statyn där, med Clio, som skriver på sin gamla historia — den passar illa mot bakgrunden



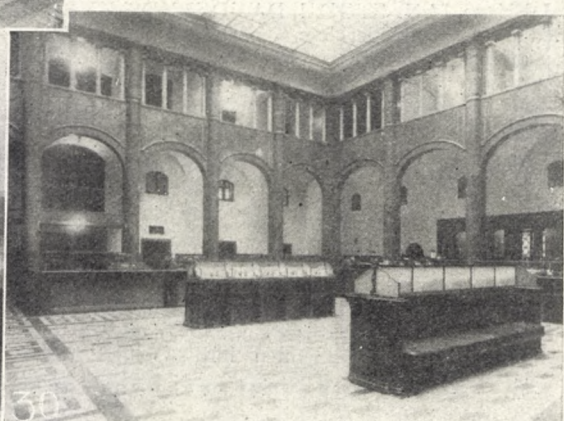
gatan utanför banken följande dialog mellan två herrar:

— Kom med upp, skall du få lunch!
— Nää, det är ju en bank, inte ha vi där att göra!

— Det gör ingenting, här går jag var dag, för här kostar det ingenting! Kom med nu bara!

Sen den dagen införde banken, som ju ingalunda var van att för intet ge något, kontroll över de lunchätande.

— — —
"Gull är blott mull", sade man förr i världen. Fastän böjda för den spiritualistiska världsåskådning, som tar sig uttryck i det ordet, ha vi i åskådandet och begrundandet av all den makt och härlighet, som den här avbildade raden



av bankpalats! Låt oss i stället få dit dessas skyddsgud, den smarte bevingade Merkurius, som redan i lindan stal femtio kor från broder Apollon, men sedan till tröst skänkte honom ett strängaspel. En anknytning till den myten skulle

passa bra som symbol för förhållandet mellan finanser och konst, särskilt här, där vårt vackra konsttempel än hävdar sin plats mitt emot Centralbank och Skandinavisk Kredit.

bankpalats representerar, känt oss manade att ändra på det ordet en smula. "Gull är icke mull" — och sedlar äro inte bara papper, gunås så visst!

EBBA T.

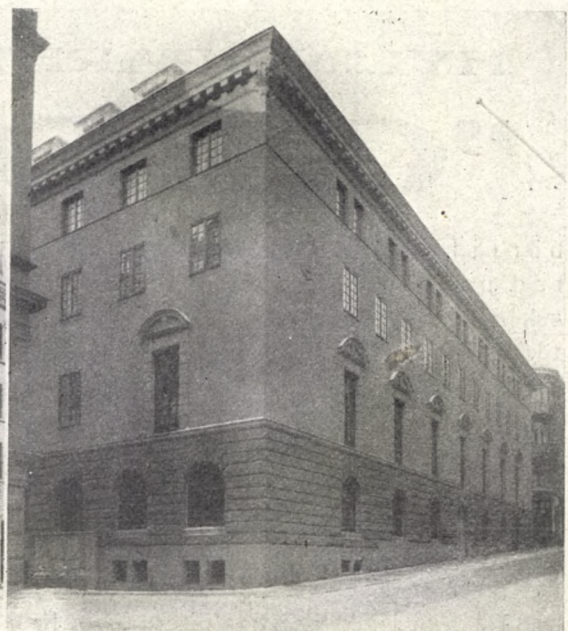


Jag har ibland frågat någon av banktjänstemännen här, varför det egentligen finns så oerhört många banker i Stockholm. Jag har aldrig fått något svar; bara har över den tillfrågades nyss så frodigt jovialiska ansikte plötsligt brett en väl inövad min av nästan obegriplig, outhärdlig brådska... Jag tror för min del, att också banktjänstemännen bilda ett hemligt prästerskap, en hopgjutna, väl sammanexercerad kår — vid ordet "bank" lystra de alla på samma sätt...

Att den kåren är så talrik, att under arbetspauserna också en och annan obehörig kan lyckas gömma sig under dess mäktiga mantels fäll, det visar följande lilla sanna historia:

Våra större banker brukar var dag bjuda sin personal på gratislunch inom lokalen. Vid den vanliga lunchtiden hör så en dag en av bankcheferna på

27. Stockholms Intecknings-Garanti-Aktiebolags styrelserum. 28. A.-B. Affärsbankens banksal. 29. Norrköpings Enskilda Banks styrelserum. 30. Banksalen i Stockholms Enskilda Bank. 31. Svenska Lantmännens Bank. 32. Sundsvalls Enskilda Bank. 33. Aktiebolaget Kreditbanken. 34. Sydsvenska Kredit-Aktiebolaget. 35. Industribanken.



Två bröllop.



Eric Hultén.



Fru Elsie Hultén.

DEN 22 JAN. STOD I DANDERYDS KYRKA med ärkebiskop Söderblom som vigselförrättare bröllop mellan fil. mag. Eric Hultén och fil. lic. fröken Elsie Vougt, dotter till kanslirådet C. F. Vougt och hans maka, född Clareus. Brudgummen är son till kyrkoherde August Hultén i Halla och hans andra maka, Agnes Forsberg.

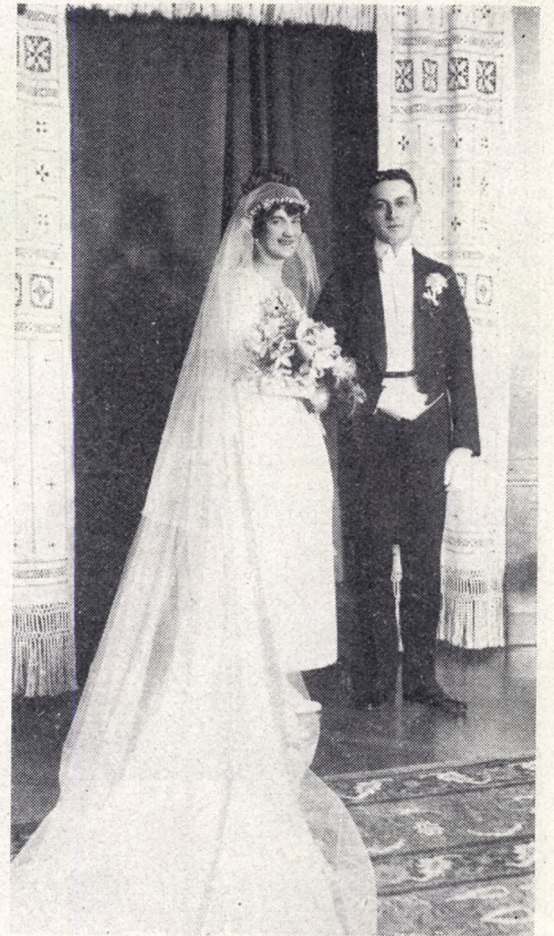
I slutet av februari kommer brudparet att via Taranto avresa till Port Said, varifrån färden med en Boströmsångare ställes till Japan, där herrskapet Hultén skall vistas under de närmaste 2 å 3 åren. Magister Hultén har nämligen i egenskap av botaniker ingått som deltagare i den vetenskapliga forskningsexpedition som på fil. kandidaterna Sten Bergmans och René Malaises initiativ i dagarna avgår till det intressanta men hittills endast föga

kända Kamtschatka i yttersta östern. Ressällskapet kommer att utgöras av kandidat Bergman med fru, kandidat Malaise och herrskapet Hultén. Från denna sin årslånga "bröllopsresa" har fru Hultén även haft vänligheten att för Iduns räkning utlova några korrespondenser, vilka säkert skola bli av stort intresse för tidningens läsekrets.

*

Den 23 januari firades i Stockholm bröllop mellan civilingenjör Sten Thiel och fröken Ingeborg Kjellberg. Brudgummen, som är född 1891 och son till grosshandlare Arthur Thiel och hans maka, född Sachs, tillhör en känd Stockholmsfamilj, som med hans farfar inkom på 1850-talet till Sverige från Tyskland, där släkten — av judiskt ursprung — levat och verkat sedan början av 1600-talet. Äldre bror till grosshandlare Arthur Thiel är den icke mindre bekante bankdirektör Ernest Thiel, konst-samlaren och mecenaten, bland vars barn — alltså brudgummens kusiner — märkas doktorinnan Signe Henschen, bankir Ragnar Thiel, gift med friherrinnan Elisabeth Stjernstedt, fru Karin Östberg, nyligen gift med arkitekten Ragnar Östberg, samt bankir Olof Thiel, som också nyligen ingått äktenskap med fröken Margaretha av Burén. Av brudgummens egna syskon äro systerarna Siri och Agda Thiel gifta med respektive doktor James Heyman och direktör Rolf Heyman — sinsemellan bröder — medan brodern, disponenten Alvar Thiel är gift med Dagmar Kjellberg och med henne — syssling till fru Ingeborg Thiel, född Kjellberg — komma vi så över på brudens egen släkt.

Den stora och ansedda släkten Kjellberg räknar sitt ursprung från Västergötland, där dess älte kände stamfar Jonas Kielbergh var slottsloven på Leckö slott i slutet av 1600-talet. Av hans efterkommande ha flere spelat en betydande roll i land-



Sten och Ingeborg Thiel.

skapets historia och särskilt har Göteborgs stad och dess kommersiella och kommunala utveckling tillförts mäktiga impulser av olika medlemmar av släkten, bland vilka också icke få tillhört riksförsamlingen. Fru Ingeborg Thiel, född Kjellberg, är född 1894 och dotter till professor Knut Kjellberg i Stockholm och hans maka, Helga von Bahr. Professor Kjellberg intar ju en erkänd rangplats inom vårt intellektuella liv och bland hans bröder må erinras om den framstående finansmannen Jonas C:son Kjellberg i Stockholm samt konsul Carl August Kjellberg i Göteborg.

KARL LÖFSTRÖM.



HYLINS PARFYM I PULVER

"GLOIRE"

böre jämförväxlas med puder. Hylins parfym i pulver är nämligen koncentrerad parfym i pulverform framställd enligt av oss upfunnet förfaringssätt. En ask av detta pulver innehåller mera koncentrerad parfym än en flaskas flytande parfym till samma pris.

Hylins parfym i pulver möjliggör även i motsats till flytande parfym en genomgående diskret parfymering av kläder, hud och hår. Allt kan parfymas med "Gloire" parfym i pulver. Lämna inga fläckar å ömtåliga vävnader.

"Gloire" parfym i pulver (odeur "La Couronne", Liljekonvalj och Syrén) utmärker sig för en utsökt fin och varaktig doft och är den eleganta världens parfym par préférence.

Till salu i alla parfymaffärer. Pris Kronor 3:— per ask.

Hylin & C:os Fabriks-Aktiebolag, Stockholm.

Löftets land.

Berättelse av HILDUR DIXELIUS-BRETTNER.

(Forts. från n:r 3.)

HVARVID HAN DOCK LÄMNADE MIG VID kyrkdörren och kom jag i stor upphetsning derin och grät jag derinne många tårar icke öfver hans smädeliga utlåtanden och hotelser, att jag skulle komma till helvetit, ihy den, som vet sig vara af Gud för Kristi skull förlåten icke behöfver rädas menniskor, voro de och långt ansenligare karlar än Norenus, men grät jag öfver safan, den der så kan förvilla en menniskas sinne, att hon intet besinnar af vett och sansning och att jag nu platt intet kunde göra för flickan, den alltför älskliga gudsängeln."

Då det ringde samman till gudstjänsten gick Sara Alelia ut och följde kyrkoherden bort till vintergraven.

Vintergraven grävdes på hösten innan kölden stelfrusit marken. Där lades sedan under vintern de döda i syskonbädd. Var dödligheten stor sattes kistorna ovanpå varandra. Filemons kista var av omålade bräder, som alla andra; magister Sahlin hade spikat ihop den.

Folk stod på avstånd och betraktade det enkla likföljet, som inte kunde vara mindre än det var.

Blek och stilla stod Sara Alelia på gravkanten.

Himlen klarnade under ett lätt snöfall och rymden ljusnade.



STEINWAY
 Musikagentur: Steinway & Sons
 Lundholms Pianomagasinet
 Södersbergsgatan 32, Stockholm.



ZENITHS
 VÄXT MARGARIN
 är det förnämsta

Ni kan ej gå på 'Bio'
 eller teatern varje kväll i veckan. Någon gång längtar Ni säkerligen efter en angenäm stund hemma hos Eder. Detta nöje förhöjes om Ni har en av våra **EKOPHON TALMASKINER** och några vackra skivor. Ni kan då välja mellan en sång av Caruso eller Melba, ett violinföredragande av Kubelik eller Kreisler. **Kostnaden härför** kan Ni själv bestämma. Talmaskinerna säljas även på avbetalning! Vårt stora lager möjliggör för envar att erhålla ett instrument i önskat prisläge. **Resonansapparater!** Gör oss ett besök eller begär kataloger. **A.-Bol. Nordiska Musikaffären, Stora Nygatan 11.** Röd o. grön spårvagn passerar. R. T. 210 14. A. T. 149 90.

Läs!
 Eira Hellbergs böcker:
Det nakna trädet.
 En stockholmsroman.
Sällsamma protokoll.
 En amerikansk clairvoyants upplevelser i Londons occulta kretsar.
 I varje bokhandel och från **Svenska Andelsförlaget, Stockholm.**

PARAMINT PASTILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE.
 Vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier.
SÄLJAS ÖVERALLT
 A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM.
 Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Så föll de tre skovlarna mull på Filemons kista.

Sara Alelia dröjde kvar ett ögonblick efter kyrkoherden.

Då hon vände sig om stod Norenus bakom henne. Det var som om han ville säga något, men i sista ögonblicket ändrade han sig och vände henne tvärt ryggen, mumlande några obegripliga ord.

Men på eftermiddagen, då Sara Alelia körde hemåt och kom till vägskälet nedanför Norenus gård stodo där två figurer i snön. Det var Norenus med flickan. Denna var mycket påbyttad. Då Sara Alelia stannade lyfte han upp flickan i släden, "och var min ohoga för mannen i ögonblicket försvunnen, då jag hos honom såg slikt hjertelag. Förmanade Norenus mig, att se till det flickan icke fick frysa om fötterna, det hon alldeles icke kunde tåla och var min glädje så stor att jag, Gud hjälpe, famntog både barnet och dess fader och kallade Noreinus mig "en farlig Babian". Men intet nämnde han om ett godt ord för alla de onda. Men frågade jag intet derefter, då jag fullväl kände honom, väl vetandes att slikt sinnelag aldrig tager botgörelsen i munnen".

XVIII.

SARA AELIA HADE NERE I KYRKBYN talat vid flera personer, om de visste någon råd för henne, att få en ny dräng.

Magister Sahlén hade lagt i dagen sin avsikt att träda i Filemons ställe, men Sara Alelia var besluten att så skulle det icke bli. Nej. Beslutet hade blivit fastare hos henne för var dag som gått. —

Utän ord hade Sara Alelia i sitt hjärta givit Herran sitt kyskhetslöfte. Det var kärleken som skrivit hennes livs stora synd, det var under förvisningen om förlåtelse och under känslan av Herrans stora nådebvisningar, som löftet växte fram i hennes hjärta.

"— icke som så, att icke Kristi förlänt skulle vara viktig nog att uppväga äfven min skuld, hur stor den än vore, att jag icke behöfde lägga något av mig själf i vägskålen, men var mitt löfte till Herran att likna vid en ros den der sprungit fram i mitt hjärta under nådenes dagg."

Det var misstanken att magister Sahlén bar kärlek till henne i sitt hjärta som gjorde att Sara Alelia visste att han måste bort från Rombäcksvallen. Det var så klart inom henne i den frågan. Vad det nu gällde för henne var att få en ny dräng. Hon hade förstått av de personer hon talat med, att det icke skulle bli så lätt. Ingen hade sagt henne det rent ut, men hon hade förstått, att Filemons olycksöde avhöll dem som eljes skulle ha varit hugade. Hade Zachris i Taflekärr aggt till henne, ett aggt till vilket Sara Alelia själf lika litet som någon annan kunde förstå orsaken, då hon hela sitt liv icke bytt ett ord med honom, så var nog inte hans aggt mättat med första illgärningen.

Men Sara Alelia var fyll sin natur sangvinisk, därtill kom hennes orubbliga gudsförtröstan, hon oroades ej lätt. Och hon tänkte nu också där hon körde hemåt, att nog fick hon väl en dräng, hon hade väl blott att ge sig till tåls.

Flickan, Eva Margareta, satt tyst bredvid henne. Innanför den stora, grå ullschalen såg hennes ögon fram som två stjärnor.

I Skatböle by ungefär halvvägs på skogen körde Sara Alelia in hos en bonde, Elias Sjöberg, där hon brukade rasta. Då hon fruktade, att flickan var hungrig, då det väl var oviss, om de haft något att ge henne innan det bar av, bad hon om något att äta för henne. Hustrun gräddade en stor råmjölkspannkaka, som Sara Alelia hel satte fram för flickan. "Blev den



MANIOL
 HENRIK GAMNS
 (GLYCERIN-CREME)
 FÖR HUDENS SKYDD och VÅRD
 INNEHÅLLER de finaste äfven för den mest känsliga huden samt görande ingredienser, är essenslöst fritt från skadliga ämnen.
 DET BÄSTA FÖR HUDEN I ALLA VÅDER.



TVÄTT-PULVRET RENEN
 Oskadligt för händer och kläder.
 Populärt genom sin stora tvålhalt och renhet.



THULE CACAO
 • • • En härlig arom • • •

**PARADIS DUNTÄCKEN
PARADIS MADRASSER**



göra sängkammaren till ett paradis. Begär katalog!

**I. SVENSSON
& BOURGHARDT**



**TÄCKFABRIK
FJÄDERRÄNSERI
WINSLÖV**

Grummes Normal-Tvål

är teknisk vattenfri och följaktligen drygare än de vattenfyllda utländska tvätt-tvålarna.

GRUMMES NORMAL-TVÅL

bör köpas av varje husmoder

**MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN**

BEGÄR HÖGSTA MÄRKET:

**MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"**

STORT FÄRGURVAL

CHIFFONSAMMET

KUL. 95 CTM.

MOIRÉ RENAISSANCE

KUL. 95 CTM.

CRÊPE GEORGETTE

SVART, HVIT, KUL.

H. M. DROTT-
NINGENS



HOFLEVE-
RANTÖR

J. F. HOLTZ

lilla dervid helt röd öfver kinderna och stor i ögonen, men hade hon svårt att komma sig för med ätandet. Och kunde jag förstå, det hon saknade kniv och gaffil och icke var van att förse sig med fingrarna, som bondfolk mest pläga och fick jag fram af Segri knif och gaffil och brukade den lilla dessa ting galant och kunde jag så förstå, att om ock Norenus för egen del föga aktade skick och seder liksom all anständighet i samfundslifnaden, så var det honom dock angeläget, att flickan skulle hafva seder, de der anstodo hennes stånd."

Eva Margareta hade ätit vid pass halva pannkakan, då hon lade från sig kniv och gaffel. Då Sara Alelia frågade henne, om hon nu ej förmådde mera, blev hon helt röd i kinderna och svarade intet. Sara Alelia tog det dock för, att hon nu var mätt. Hon klädde på henne schalarna, för att de skulle fara, men i dörren, då de skulle gå, stannade den lilla och sade knappt hörbart, att ville hon "fara hem till mor-kär med den pannkakan".

"— kunde jag strax intet säga för tårar öfver detta änglalika barnet, men sade jag så, att skulle mor-kär komma till oss till Himmelsfärdshelg och skulle hon då få sådan pannkaka och flera dertill. Och började jag så frukta, det barnet icke ätit sig mätt och bad jag Segri, det hon ville låta mig bekomma resten av pannkakan, den jag medtog för vägen. Men såg jag fullväl, att den lilla åt derav med lungt hjerta och icke utan oro. Och tackade jag i mitt hjerta Gud, att Han stundom låter sin uppenbarelse ske i änglalika barn för oss arma jordemalkar."

XIX.

DAGARNA GINGO STILLA FRAM PÅ Rombäcksvallen.

Som Filemon gjort så här års, drev också magister Sahlén om dagarna mest omkring i skogen och Sara Alelia insåg snart att hon ej behövde ha någon oro för att hennes marsfora ej skulle ge henne den vanliga, välbehöfliga inkomsten. Då han var hemma hade han mest att syssla med något ute och det var egentligen vid måltiderna de talades vid. Då var han sig lika som han varit, då han under åren kommit upp till Rombäcksvallen och intet i hans sätt tydde på, att han på något sätt tyckte sig ha kommit henne närmare. Sara Alelia började tro, att hon misstagit sig då hon fruktat han hade några tankar på kärlek, men ständigt låg dock hos henne känslan, att det icke fick fort fara som det var, något hade kommit in i hennes liv, som störde den lugna klarhet, i vilken hon de sista åren levat och där hon "såg sin väg klart i ljuset från Herrans ansikte". Nej, hon måste ha en ny dräng, och hon gjorde resor med hästen åt flera olika byar och hörde sig för, men överallt varslade hon samma mer eller mindre väl dolda räddhåga. Hon for även till Tavlekär och gjorde där ett försök att råka Zachris och komma till tals med honom, men fick till svar, att han inte var hemma, vilket var Zachris vanliga sätt, då han ville hålla sig undan.

Då hon hemkom från sina färder och talade med magister Sahlén om sina svårigheter, svarade han alltid endast något sådant som att, skulle det nog lyckas henne till sist, det var endast rätte mannen, som lät vänta på sig och stannade han gärna, till dess hon fick det ordnat. Efter ett sådant svar var Sara Alelia förvissad om, att hon misstagit sig, han kände ingenting för henne. Då var ju allt gott och väl och hon bjöd till att känna det som förr, utan att dock helt lyckas; det stora, ostörda lugnet kände hon ej mera.

Barnen voro henne till mycken glädje.

(Forts.)

Brana-Kaffe

det gamla, välkända fabrikkaffet, finnes nu åter i handeln.

Det är oöverträffat som ersättning för eller tillsats till äkta kaffe.

Med största omsorg berett av svenska växtprodukter, huvudsakligen ren spannmål, är Brana-Kaffe synnerligen välsmakande och fullständigt oskadligt för mage och nerver. Barn och klena personer borde aldrig dricka annat kaffe. Dessutom är Brana väsentligt billigare än bönkaffe.

Säljes överallt å kr. 2:25 för helkilo och kr. 1:25 för halvkilopaket.

VITRUMS
FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

BOLINDER'S



Olika storlekar för
hushåll, restauranter, slaktare, charkuterier m. m.

Priskurant på begäran från

**Bolinders
Stockholm**

Inger Skram

av Jeanna Oterdahl har episoder av pärlglimmande skönhet, Sydsv. D. En av julens succésböcker. 4:e uppl. (10:e tusendet). Häft. 10.50, halvfr. bd 20 kr. Lindblads, Uppsala

**EN KOPP
HULTMANS
RENA
CACAÓ**



är det bästa på hela dan!



Ferrin

Bästa järnmedel

utmärkt styrkande.

Föreskrives av många läkare.

Fås på apoteken.



A. B. FÖRENADE PIANO & ORGELFABRIKER GÖTEBORG

Flyglar, Pianon, Orglar från landets
förmärsta fabriker. Försäljnings-
magasin. Stockholm: Drottningg.
28, Göteborg: Arkaden, Malmö:
Österg. 28, Norrköping: Drott-
ningg. 16, Gävle: N:a Kungsg. 25.

EUCALYPTUS



är välsma-
kande, kraftigt
verkande vid
förkylningar hals-
o. strupåkommor etc.

Weydes Tekn. Fabriks A/B., Norrköping.



OLJE- MÅLNINGAR AQVARELLER

av Sveriges förmärsta
konstnärer

A.-B. C. E. FRITZES
K. HOVBOKHANDEL
Fredsgatan 2



Nehej!!

Det skulle vara
M.ZADIG!
Tvålpulver
med violdoft
sa' Mamma!

ELEKTRISKA KOKKÄRL AV ALUMINIUM

ELEGANTA DRUKTISKA
LÄTTA ATT HÅLLA REHA
INOM GIFTIGA OXIDER
INOM ÖFVERSTENING
TAGA EJ SKADA
VID TORRKÖKNING



ELEKTRISKA A. B. SKANDIA
STOCKHOLM

(Forts. fr. sid. 127.)

grevinna, som för att hennes son skall kunna föra ett ståndsmässigt, d. v. s. yppigt och lättjefullt liv, låter en börsmatadors hustru, som älskar den unge grevepojken, offra hela sin förmögenhet på mor och son. Den unga frun hoppas naturligtvis att som lön för sitt ädelmod bli grevens maka, men modern arbetar på en annan giftermålsplan för sin sons räkning — en plan, vars realiserade skall tillfredsställa hennes börsstolthet och ge henne tillfälle att gälda familjens stora skuld till sonens älskarinna.

Hur detta utvecklas till en katastrofal konflikt som i sista scenen "slutar lyckligt" till förmån för publikens nerver, visas i tre långa akter med många diskussioner, uppgörelser, kyssar och snyftningar.

Som diktverk har komedien både brister och förtjänster — den är å ena sidan långdrägg och ej så litet sentimental, å den andra skickligt byggd och med två vältecknade karaktärer: börsmannen och hans hustru.

Fru Bosse spelar den unga frun med de många pengarna och den stora kärleken, och hon spelar på sitt instruments alla strängar med en minst sagt bländande konst. Varje känslottring erhåller sitt adekvata uttryck i tonfall, minspel, plastik — ingenting klickar utom omedelbarheten, ty den får man endast se glimtvis, men det kan ock i någon mån bero på att hela rollen är en divaroll.

Herr Arehns börsmagnat är däremot alltigenom en varelse av kött och blod i konstnärlig avslipning. Hans uppgörelsescen med hustrun, en med små väl-funna medel gjort betoning av de starka sinnesrörelser, som brusa inom honom, den statuariska kraften och den vackra stämmans modulationer av ruelse, harm, ömhet och kyla ger en helhetsbild av illuderande verkan.

Fru Appelbergs grevinna ter sig automatisk, men gammal adel petrificeras ju med åren.

Herr Winge gör aktningvärda ansträngningar i sonens svåra roll, och stundom lyckas han bra. Men han saknar charme, förfining och det ynglinga-behag, som förklarar fru Leblancs heta förälskelse.

ARIEL.



ADELINA
INACKORBRINGSKÅRNINGENS 2. DATER

Teknologerna spela spex på Dramatiska teatern.

Till förmån för Wiens hungrande studenter kommer Tekn. Högskolans Studentkår att ånyo uppföra spexet: "Gudarnas dilemma eller Sprickan i Bifrost", vilket gavs å Svenska Teatern hösten 1917 i samband med nya Tekniska Högskolans invigning. Spexet mottogs då med idel lovord i pressen, och hela Stockholm skrattade hjärtligt åt Knutte Plåts eleganta piruetter och bluffar, då han klarade Gudarnas fatala situation. En del ändringar ha givetvis måst företagas, men den gamla rollbesättningen kvarstår.

Spexet, vilket allmänt anses som det roligaste teknologspex, som uppförts, gives fyra gånger, första gången lördagen den 21 febr. kl. 4 em. Teknologerna utlova en verkligt rolig kväll, och därtill kommer först och främst det behjärtansvärda ändamålet.

"Bland Europas ruiner."

Med anledning av Eira Hellbergs i nr 6 av Idun publicerade skildring från Budapest vilja vi meddela, att eventuella penningbidrag, avsedda för de olyckliga i Ungern, kunna insändas till Iduns redaktion, som sedan ombesörjer desammas överbringande antingen genom härvarande Röda Korset eller svenske ministern i Wien.



Florndol-Pålen

är damernas
favorittivål.

PARFYMERI FLORA, GEFLE.



"Viyella" Flonel

är världsberömt för sin vackra mjuka kvalitet, ööverträffat i styrka och bevarar alltid sitt vackra utseende och är därför idealet för
HERR-PYJAMAS OCH NATTSKORTOR
DAM-PYJAMAS OCH NATTLINNEN
BARN-PYJAMAS OCH NATTDRÄKTER

För att vara säkra på att få den äkta Viyellan lägg
För då märke till att namnet är påtryckt tyget eller
plagget.

Är det svårt att få Viyella, skriv då till
WILLIAM HOLLINS & CO., LTD.
Newgate Street, London E.C., England
som uppger Eder närmaste detalhandel



Även på det känsligaste
luksinné verkar Barnängens
**KÖLNER-
VATTEN**
angenämt.



Cloettas

GULD-CACAO

och

CHOKLAD



Förnämsta
svenska fabrikat
Säljas överallt



En hemlighet

är varför YVY-tvålen blir mer och mer berömd och efterfrågad.

Endast den, som en gång använder YVY-tvålen, vet varför han ej använder andra toalettvålar.

Damer och herrar, som sätta värde på ungdomsfriskhet och ett vackert yttre, uppnå detta genom ständigt bruk av den med förskönande parfymer och välgörande ingredienser tillverkade YVY-tvålen.

YVY-tvålen är den mest fulländade toalettvål, som kan åstadkommas till så lågt pris, att den kommer till användning i varje hem.

YVY-tvålen är tillverkad på särskild för denna tvål utmärkt metod, med tillsats av de mest utsökta essenser på detta område samt med stöd av vetenskapen under noggrannaste beaktande av hygienens fordringar.

YVY-tvålen erhålles i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

ÖSTERLIN & ULRIKSSONS TEKN. FABRIK,
YSTAD.



DÄLIG, felaktigt sammansatt skokräm är sämre än ingen, ty den förstör lädret. Begär uttryckligen VIKING och tag ingen annan.

KAFFE

Blott den som specialiserar sig kan erbjuda sin kundkrets verkligt förstklassig vara till lågt pris. Vi hava specialiserat oss på försäljning av kaffe och bedja därför ärade köpare göra sig mödan med ett besök i vår affär.

Till landsorten mot efterkrav.



**NORDISKA
KAFFE BOLAGET**
SIBYLLEGATAN 35
STOCKHOLM

Riks 70663 A. T. 4168, Ö. 4168



Det är hushållning

med hälsan att i hemmet alltid ha tillhands den medicinska brösttablett

SALAM

Förordad av Prof. C. B. Mesterton, Uppsala. Säljes överallt i askar å 50 öre.



PELLERINS MARGARIN ÄR BÄST!

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT.

N:r 8. 1) Mitt hår, vars ursprungliga färg är askblont, har börjat bli grått, varöver jag är mycket ledsen. Kan manne Fru Skönhetsdoktorn ge mig ett tillförlitligt recept, vore jag mycket tacksam. Jag försöker inte försöka något oannonserat medel, emedan jag är rädd för att håret dels skall bli mörkare, dels få någon ful anstrykning i rött eller grönt. Har hört att valnötsbladsdekot skall vara bra, men vet ej om detta medel lämpar sig för ljus hår. — Skulle gärna vilja ta ansiktsmassage för rynkor men är rädd att bli beroende därav. Om jag en gång börjar därmed, måste jag då alltid fortsätta för att icke bli än rynkigare och fulare? Eller kan ansiktet bli ungdomligare genom att låta sig behandlas då och då?

Ny prenumerant.

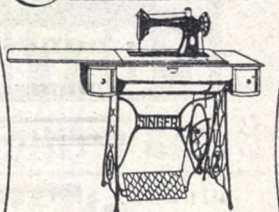
1) Att återställa grånat hår till sin ursprungliga färg är mycket tveklöst om det lyckas. Men att motarbeta dess ytterligare grånande och befordra dess tillväxt är lättare, och då synas snart ej de gråa håren och bruka så småningom falla bort. I detta ändamål bör ni dagligen, sedan låret är upplöst, massera hårbotten grundligt och på så sätt att ni känner själva skalpen röra sig under fingrarna. — Valnötsdekot färgar brunt och lämpar sig alltså ej för blont hår. — Här ett medel att återställa förlorad hårfärg, som säges ha en god verkan: 60 gr. grönt te, 60 gr. torr salvia läggas i en järngryta och övergutes med 9 dcl. kokande vatten. Ett tätt lock lägges över och dekokten får sakta sjuda, tills den kokat in med en tredjedel. Hälles upp och får stå övertäckt 24 timmar, silas och slås på buteljer. Håret fuktas härmed varje afton och hårbotten masseras så som ovan beskrivits. Naturligtvis bör håret minst en gång i månaden tvättas och behandlas på vanligt sätt. — 2) För att motarbeta rynkor hjälper ingen behandling "då och då", utan man får allt finna sig i att utföra behandlingen varje dag, så att de rynkor, som ju någon gång måste infinna sig, ej bli hårda utan mjuka och så litet synliga som möjligt. Behandlingen tar högst 10 minuter och ni utför den själv varje afton enligt beskrivning i sv. på fr. 4.

N:r 9. 1) Som jag gärna skulle vilja bli skådespelerska undrar jag hur jag skall få en slank och stilig figur? Då jag bor på landet är det mig omöjligt att få taga gymnastiklektioner. Har en väldigt "svank" och bussiga armar och händer. Undrar nu hur jag skall bli av med det överflödiga? 2) Finns det någon bok, varur man kan lära sig plastisk dans? — 3) Hur få mitt hår ljus och poröst med något absolut ofarligt medel? — 4) Hur få långa, mörka, täta ögonhår? — 5) Vill även ha en slät, ljus, vacker hy, men hur? Samt röda, släta läppar.

Förtvivlad 20-åring.

1) Ni tycks helt och hållet vilja bli omskapad, men det står ej i någon mänsklig makt att göra. Beträffande figuren blir den givet bättre och smidigare genom daglig gymnastik. Vad man än gör för kroppens värd duger det ej att göra det för någon gång, nej, dagligen måste det vara om man vill vinna något resultat. Gymnastiken utföres bäst vid morgontoaletten, innan alla kläder komma på, och bör den utföras framför öppet fönster (blott på glänt när det är kallt) och under djup andhämtning. Skaffa er en bok om hemgymnastik, t. ex. Damernas 10 minuters morgongymnastik av Mia Schonnung, och utvälj där en serie rörelser, avsedda att i tur och ordning öva alla kroppens muskler. Om ni håller i med den dag-

SINGER



Syboardsmaskiner

Frälsningsarméns Handelsdepartement

24 Östermalmsgatan 24
STOCKHOLM

BOK-, MUSIKINSTRUMENT-
och PAPPERSHANDEL

Filialer: S. Allégat. 9, Göteborg
Norrländsgat. 21, Stockholm.

Äkta Ceylon-Té

å 10: — pr kg.

Levereras i hektopaketer.

Arméns berömda KAKAO

å 6: 50 pr kg.

Levereras i hektopaketer.

VINÄGRONS

ÄTTIKSPRIT

ÄR BÄST FÖR

BORDET OCH KÖKET!

E. SJÖSTRAND

62 Västerlånggatan 62, I tr.

Damskrädderi & Kappaffär - Kappfabrik -

Egen tillverkning av Damkappor,
Dräkter, Bachfisch- o. Barn-
kappor.

Reella varor.

Humana priser.

Beställningar emottagas.

Dina blommors trevnad

Är ditt hems trevnad.

Detta uppnås genom

användande av

Stidsvigs

Blomstergödning



A.-B. FETTINDUSTRI, Malmö.

Finnes hos de flesta frö- & blomsterhandl.

Lägg i kokboken

eller anslå i köket »Några beprövade recept för bakning av tårter m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepter för det finaste jästmjölet.

Burkar å 25, 40 och 75 öre.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & Co, Göteborg

ENGELSKA
"KVICK-SOPPOR"

Består de r. hos tder handlande
Parti:
Ringeim Katrineholm

Lediga platser
Plattsökande
Inackorderingar
samt
Diverseannonser
återfinnas i B-numret.



Jästmjöl eller Bakpulver

behöver icke användas
då man har
AHLGREN'S
ÄGGERSÄTTNING

ty äggersättning är vid
bak och matlagning icke
endast ett utmärkt er-
sättningsmedel för ägg
utan även överträffat
som jäsmedel.

Varnas för mindervärdiga
efterapningar.

F. Ahlgrens Tekn. Fabrik

Gefle.
Kungl. Hovleverantör.

FREJAMI PASTILLERNA

fylla såväl hygienens krav
den goda smakens krav.
Välgörande vid fall av hosta,
heshet och liknande åkom-
mor.

REN SOCKERPRODUKT



SÄLJAS
OVER-
ALLTI



Gikt | **Influensa resp.**
Reumatism | **Span. Sjukan**
Ischias | **Nerv- och**
Ryggsnitt | **Huvudvärk**

Förordas av läkare och kliniker. Ett försök skall övertyga
envar. Finnes å alla apotek till Kr. 1.— och 2:50. Fabrikan-
ter: Kem. Central Laboratoriet, Stockholm.

liga gymnastiken kommer ni snart
att finna er så väl därav och se
så goda resultat, att ni ej mer vill
upphöra därmed. Men om det kan
åstadkomma att ni blir antagen
som skådespelerska är en annan
sak; därtill fordras mer än blott
kroppskultur. — 2) Kvinnor ej till
någon sådan bok. Tvivlar på att
plastisk dans kan läras ur böcker.
— 3) Först och främst skall ni
sköta ert hår med tvättning och
behandling en gång i månaden så
som flera gånger förut stått be-
skrivet i dessa spalter. — Ett ab-
solut ofarligt medel att bibehålla
den ljusa färgen på blont hår är
följande: 100 gr. skuren rabarber-
stjälk (sådan på buteljer duger
fast färsk är bättre), 100 gr. fi-
naste honung och 300 gr. vitt,
franskt hushållsvin. Honungen
ställes till värmning så att den blir
flytande. Denna jämte rabarbern
lägges i vinet att draga i 24 tim-
mar. Om vinet ej skulle stå över
massan tillsättes mera vin. Mas-
san silas sedan från, och med det
tunna vätes hela håret, — sedan
det förut blivit tvättat och väl
torrt — torkas av med handduk
och får sedan torka av sig självt.
När håret är alldeles torrt borstas
det, och om det efter någon dag
skulle kännas för torrt, ingnides li-
tet svavelpomada i själva hårbott-
nen. — 4) Se sv. på fr. n:r II sena-
re delen. — 5) Angående hyns be-
handling se sv. på fr. 4. — **Recept
på läppomada:** 15 gr. spermaceri-
salva — bestående av spermaceti,
vitt vax och mandelolja — 0,5 gr.
perubalsam, 0,5 gr. alkanna (anchu-
sa tinktoria), 3 droppar nejlikolja,
Låt utföra receptet på apoteket.
N:r 10. Undrar om Fru Skön-
hetsdoktorn vet något medel för
erhållande av "tjock" hud i ansik-
tet? Cissi.

Ni får vara god förklara tyd-
ligare vad ni menar med er önskan
att få "tjock" hud i ansiktet, som
annars ingen människa vill ha.
Vad har ni nu för olägenheter av
motsatsen?
N:r 11. Snälla Fru Skönhets-
doktorn, har ni något bra medel
att få ljusa ögonbryn mörka. Helst
något medel som verkar fort och
som sitter i för livet. Tacksam
för svar är

Ny prenumerant 1920.

Ett färgmedel för ögonbrynen,
som är varaktigt är följande tre
recept att användas i följd efter
varandra i den ordning de stå:
Lösning n:r 1: Acid pyrogallie 0,5
gr., Spir. conc 12,0 gr., Aq. dest.
38,0 gr. **Lösning n:r 2.** Nitrat
argentic 1,0 gr., Aq. dest. 28,0 gr.,
Sol. ammoniaci 3,0 gr. **Lösning
n:r 3:** Tiosulphatis natric 0,3 20,0.
Anbringas i tur och ordning på
(Forts. i B-numret.)

Kvinnan i affärslivet

— Huru stor är hennes framtid? —

Erfarenheten visar att de skickligaste
och bäst avlönade hava först genom-
gått en grundlig undervisning vid

REMINGTON — INSTITUTET —

Hamngatan 32, 2 tr.

Anmäl Eder genast till kurserna i
Maskinskrivning och Stenografi.

Allm. 90 11 Riks Norrm. 555.

IDUNS PAPPER

TILLVERKAS VID

**GRANHOLMS
FINPAPPERSBRUK**

ANLAGT 1803 — GEMLA — ANLAGT 1803

Specialbruk för finare papperssorter.

OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:

R. W. STARE

R. T. 40 44 59 KUNGSGATAN 59 A. T. 192 30

GÖTEBORGS DAGBLAD
HEMMETS TIDNING

HUDIKSVALLS NYHETER

— HÄLSINGLANDS FÖRSTA DAGLIGA TIDNING —

— har stor och jämn spridning inom alla samhällsklasser och är därför
ETT YPPERLIGT ANNONSORGAN. —

Allcock's Plåster

Etablerad 1847.

EAGLE BRAND.

Världens Mest
Betydande Utvärtes
Läkemedel.



**Hosta, Förkylningar, Klena
Lungor.** Allcock's Plåster
verkar såväl preservativt som
läkande. Förhindrar förkylning-
gar att fatta för djup rot.

**Reumatism i Skulderna för-
hindras** genom användande af
Allcock's Plåster. Atleter använda
detsamma som medel emot styfhet
eller ömhet i musklerna.

Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster.
Det är ett Universalmedel, som säjjes i alla apotek
öfver hela den civiliserade världen. Kan påläggas
hvarhålst smärtor finnas.

Skulle Ni vara i behof af ett piller,
TAG DÅ
UTAF **Brandreth's Piller**

Fullkomligt
vegetabiliska.
(Est. 1752.)

Vid förstoppning, gallejuka, huvudvärk, svindel, dålig matämtning etc.
FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

"PROSIT"



Snuva är en tråkig gäst
Pix är bra o. **Pix** är bäst!

Askar i förseglade omslag: 75 öre
och i påsar: 25 öre.



En plats-annons uti
läses i övern
Vermlandshem.
Länets enda dagliga tidning.
Huvudkontor: Karlstad.

Vermlands-Tidningen
10,000

LUX

är ett enastående rengöringsmedel, och äger de största renande egenskaperna i den mest koncentrerade form; det upplöses lätt i hett vatten och bildar en utmärkt, kraftigt verkande lösning.

LUX är särdeles lämplig till de elegantaste och ömtåligaste tygerna och kan användas utan risk att skada.

FOLJ DEN ENKLA BRUKSANVISNINGEN
PÅ PAKETET



Tillverkad vid de världsberömda SUNLIGHT-fabrikerna.



IDUN PÄRMAR IDUN
1919 kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt fr. Iduns Exp. mot likvid i postanvisning.
Röd pärm till "IDUN" med guldtryck Kr. 3: - + porto
Röd pärm till "Romanbiblioteket" och "Hjälpredan" . . . - :75 + porto **1919**



Norma Talmadge.

**ORIGINALFOTOS AV
ALLA EDRA
FILMFAVORITER**

i storlek 20x25, särdeles lämpliga för inramning sälja
vi från lager. Pris Kr. 1: 50 pr st.

Minsta antal som sändes är 3 st.



Douglas Fairbank.

Alla Edra favo-
= riter äro här =

R. Arbuckle (Fatty)
Sara Backman
Theda Bara
Carl Barcklind
Alice Brady
Bessie Barriscale
John Barrymore
June Caprice
Jewel Carmen
Maja Cassel
Charles Chaplin
Nits Crisander

Margurite Clark
Constance Collier
Viola Dana
William Desmond
Robert Dinesen
Bessie Eyton
Geraldine Farrar
William Farnum
Dustin Farnum
Franklyn Farnum
Pauline Frederick
Douglas Fairbanks
Mary Fuller
Eise Frölich
Olaf Föns
Dorothy Gish
Lillian Gish

Kitty Gordon
Gordon Griffith
Manne Göthson
William S. Hart
Anna Held
Peggy Hyland
Mary Johnsson
Rita Jolivet
Anette Kellerman
J. Warren Kerrigan
Mollie King
Harold Lockwood
Wivian Martin
Mary Miles Minter
Tom Mix
Owen Moore
Asta Nielsen

Mabel Normand
Mary Pickford
Henry Porten
Wallace Reid
Ellen Richter
Jackie Saunders
Mack Sennet
Anita Stewart
Const. Talmadge
Norma Talmadge
Lenore Ulrich
George Walsh
Clara Kimball Young
m. fl., m. fl.

Klipp ur namnen!

BIOGRAFÄGARE!

Särskilda villkor vid köp av större antal fotos för Edra kunder.
Tillskriv oss i dag.

Nordiska Film Förlaget, Kungsgatan 65, 5 tr., Stockholm.
Undertecknad innesluter härmed kr. postanv.
kontant

Var god sänd mig st. fotos av med x märkta filmstjärnor.

Namn
Adress
Plats

NORDISKA FILM FÖRLAGET
KUNSGATAN 65, 5 TR. STOCKHOLM